

STREMLJENJA ZA MONOPOLIZIRANJE GLASOVNICE

DRUGI LJUDJE, TODA ISTA FIRMA IN POLITIKA, KI NE PRINESE SPREMEMBE

Poldrug milijon stroškov za izvolitev župana.—"Demokratska korupcija v New Yorku.—Vedno enake obljube—Raskob slepomiši s prohibicijo—Norris svari

Ameriško ljudstvo ima običaj, da v nezadovoljnosti izraža svoj protest s tem, da izmenjava republikance v političnih uradih z demokrati in obratno. Ta igra pa postaja že pusta, kajti izginile so vse razlike, ki so kdaj v čem ločile demokratsko stranko od republikanske.

Danes sta obe eno — ena firma z dvema imenoma ter istimi gospodarji.

V New Yorku vladajo demokrate, ki so potisnili mesto prav tako globoko v korupcijo, kakor v Chicagu do poslednjih volitev republikanci s Thompsonom na čelu. Med demokrati v New Yorku in republikanci v Chicagu, Philadelphiji ali kjerkoli ni nobene razlike. Niti je ni med demokrati v New Yorku in med demokrati v Chicagu.

Za demokrate Cermaka so v prošli kampanji agitirali vsi ultra-kapitalistični krogi, ker jim je Thompson "politiko" s svojimi graftarji preveč zavozil. Še se je v kampanji samo za vprašanje oseb, ne pa za program in še manj za kaka načela, kajti teh demokratska kot republikanska stranka sploh ne poznata. Nad poldrug milijon dolarjev je stala v Chicagu borba radi vprašanja, ali naj bo bodoči župan Thompson ali Cermak. Mesto samo je potrošilo nad pol milijona; poznalci pravijo, da je stala kampanja za demokratskega kandidata okrog 600,000 do 700,000 dolarjev, za Thompsona pa so potrošili približno ne manj kot pol milijona. Pri tako ogromnih izdatkih si je nemogoče misliti mestno administracijo brez velikih primesi graftarstva. Tisti denar morajo dobiti interesi nazaj z visokimi obrestmi, in dobili ga bodo.

Manjšinske skupine v Chicagu, katerim je bila pravica do rubrike na glasovnici odrečena, se posvetujejo o taktiki, katero bodo zavzele v borbi proti denarnim političarjem, ki hočejo monopolizirati glasovnico za republikansko-demokratsko firmo. Sodnik Taylor je sicer priznal, da je bila socialistična stranka storjena krivica, ker se je njene kandidate črtalo z glasovnice, ni pa hotel izdati odloka, da mora volilni odbor izdati nove glasovnice, češ, da take dozdevne pravice ne soglašajo vselej z ljudskimi interesi. Nove glasovnice bi stale

\$30,000, ako bi že tiskane zavržli, toda v korist ljudstva je, da se hrani, je tolmačil sodnik, da si ve on kot vsakdo drugi o zapravljanju stotisočakov po nepotrebnem.

Predloge, katerih cilj je monopolizirati glasovnico za kapitalistični stranki, so zdaj v legislaturah raznih držav, v enih pa so bile že sprejete. Poseben odbor progresivnih odvornikov in politikov v Chicagu, ki se je ustanovil za obrambo pravic političnih manjšin, je v svojem proglasu izjavil, da se reakcija igra z ognjem, kajti ako bo preprečila svobodno izražanje ljudstva v politiki, bo odprla vrata nasilnim metodam in revoluciji.

Ljudstvo se sicer še pusti varati, toda bolj in bolj dvomi v umestnost izmenjavanja demokratov z republikanci in obratno. Novi čikaški župan Cermak je takoj po izvolitvi dejal, da bo dal Chicagu tako dobro administracijo, kakršne še ni nikdar imelo. Počistil bo mesto korupcije, zločinci se ne bodo mogli več skrivati v Chicagu, policija bo idealno reformirana ter ločena od graftarskih politikov, in ulice postanejo varne za Čikažane in tujce. Nekateri volilci so se spomnili, da je podal Thompson ob svoji prvi izvolitvi natančno tako izjavo, da jo je podal za njim v enakem smislu demokrat Dever, in kar se policije tiče, vsi policijski načelniki, kar se jih je menjalo pod Thompsonom in prejšnjimi župani, so ponovili isto prisego o čiščenju.

Demokratski in republikanski političarji dajejo svoje obljube tjavendan. Na prošli konvenciji republikanske stranke v Illinoisu so republikanski glavarji obljubili, da se bodo ravnali glede prohibicije po želji volilcev. Na referendumu je bilo namreč vprašanje o prohibiciji, in večina illinoiskega ljudstva se je izrekla proti nji. Inicijativno so podvzeli republikanci vsled agitacijskih razlogov. Letos je večina legislature v Springfieldu na željo ljudstva zavrgla illinoiski prohibicijski zakon. Ali governor Emmerman je sklep zakonodaje vetiral ter s tem prelomil obljubo, da se bo ravnal po želji volilcev. Tako je vir za podkup (Nadaljevanje na 7. strani).

Farmarji in socialistična stranka

Na seji eksekutive soc. stranke meseca marca v Washingtonu, D. C., je bil izvoljen poseben odsek, da prouči agrikulturne probleme v luči sedanjih razmer v tej in drugih deželah in izdela konstruktiven program, ki ga bo soc. stranka predložila deželni za izhod iz krize, v kateri se nahaja poljedelstvo. V odseku so James Oneal, Nathan Fine in Algeron Lee, katerih naloga je, da s poljedelstvi veščaki in farmarskimi organizacijami priredijo tak program.

Potres in požar sta Managua popolnoma uničila

Nicaragua, republika v centralni Ameriki, je v teku kratkega časa tretja dežela, katero je obiskala potresna katastrofa. Na sliki je njeno glavno mesto Managua, katerega so potresni sunki spravili v ruševine. Kar ni uničil potres, je dokončal požar, ki se je pojavil hkrati na raznih krajih vsled pretrganih plinskih cevi in razbitih peči. Okrog dva tisoč ljudi je bilo ubitih in seveda več tisoč ranjenih. Managua ima okrog 30,000 prebivalcev. Pomožno akcijo so podvzele Zedinjene države, ki si laste v Nicaragui policijsko službo. Nicaragua meri 49,213 kv. milj in ima do 700,000 prebivalcev. Revolucija liberalcev proti vladi so zatrle ameriške čete, ki so se v večjem številu nahajale tam par let. Ameriška vlada ima v Nicaragui poseben interes vsled svojega namena, da zgradi še en prekop, ki bo vezal Atlantik s Pacifikom, ker je Panamski kanal že zelo obremenjen s prometom. V tej katastrofi je moralno obvezana, da pomaga prizadetemu prebivalstvu.

KOLIKO JE RAZLIKE MED PRINCEM IN RUDARJEM V MAJNI?

Angleški prestolonaslednik princ Wales in njegov brat George, ki sta bila na uradnem obisku v Braziliji, sta si med drugim ogledala tudi sloviti zlat rudnik Morro Velho, ki sega 7,200 čevljev globoko. Rove, v katere so ju pustili, so posebno prestrašili — počistili. Več sto mul, ki jih imajo v majni za prevažanje kar, so potegnili iz rudnika, da v času dvornega obiska ne bodo okužale zraka. Po odhodu obeh princov so spustili začudene mule zopet v globočino, da prevažajo kare ter zasmrajajo zrak sebi in rudarjem.

Raketirjem je denar vse

V New Yorku je bil pred več meseci odkrito, kako so raketirji v sporazumu s policijo izvajali bogate ženske na "nujne" sestanke. Ta a!i ona dama je dobila poročilo, da jo želi videti prijatelj ali prijateljica v tej in tej sobi v tem in tem hotelu ali kakem prominentnem klubu. Odzvala se je, stopila v sobo, a notri je bil najet moški. Par momentov nato je udrla policija, češ, da zatira nemoralnost. Oba je aretirala. Ako ni tako ujeta ženska hotela sramote, je morala odšteti tisočak ali več, da so policaji skupno z raketirskimi reporterji dnevnikov "molčali". Ko je bilo tega le preveč, je nastal "škandal". Prearjene dame so prišle v poznejši preiskavi o raketirstvu vseeno v luč publicitete. Zdjaj so jim ljudje vsaj verjeli, a če bi katera prej trdila, da je prišla v klešče prevarantov, in da nima nikakega postranskega ljubavnega razmerja, bi se ji čitateljska publika muzala, češ, "o, saj vemo!"

BEDNE RAZMERE MED PREMOGARJI V W. VA. OPISOVANE PRED KOMISIJO

Počasno umiranje vsled glada.—Delavci brez civilnih svobodščin.—Rdeči križ odklonil podporo rudarjem.—Raketirstvo kompanijskih štacun.—Nova unija

Propagandisti ameriškega kapitalizma, ki se zgražajo nad "suženjskimi razmerami" v Sovjetski Uniji, dobe pravo sliko suženjstva, ako pogledajo v West Virginijo.

Premogarji so prisiljeni podpisati takozvani "yellow dog" pogodbo, s katero se zavežejo, da ne bodo šli v času zaposlitve v nobeno unijo, razen v kompanijsko, z drugimi besedami, odrečejo se svobodi in s pogodbo potrjujejo, da so pripravljenci sprejeti sužnost. Kompanije, nad katerimi vladajo Rockefellerjevi interesi, določajo delavcem, katere liste in knjige smejo čitati in katere ne. Za poštarje so imenovani samo taki, kateri imajo odobrenje kompanijskih uradov. Svoje delavce plačujejo največ z izkaznicami, ki predstavljajo vrednost le v kompanijskih prodajalnah. Uvedle so poseben sistem kredita, katerega svojstvo je, da so zaposleni delavci vedno dolžni kompanijskim prodajalnam in vsled tega ne dobe nikoli pravega čeka, nego le kreditno izkaznico, s katero razpolaga kompanijska trgovina. Delavec mora vzeti blago neglede na kakovost in vrednost. Mali branjevcji in trgovci v takih razmerah težko životarijo. Ker delavcu ni dovoljeno, da bi kupoval tam, kjer je cenejši in boljše, so postali tudi samostojni trgovci predvsem oduhu in se tepejo za naklonjenost kompanijskih pisaren.

Vladi grozi deficit

Marca meseca je skolektala ameriška vlada 224 milijonov dolarjev manj dohodninskega davka kakor v istem mesecu leto poprej. Vzrok nazadovanja je depresija. Po dosedanjih računih domnevajo, da bo znašal deficit zveze vlade do 30. junija okrog \$800,000,000.

Izdatki Francije

Francoski proračun, kakor je bil končno sprejet, predvideva 50,643,485,395 frankov dohodkov, in določa 50,640,509,852 frankov (približno \$2,024,900,000) za izdatke.

KOLIKŠEN JE VAŠ DELEŽ "NARODNEGA BOGASTVA" V Z. D.?

Na vsakega stanovnika te dežele pride \$2,977, ako se bi narodno bogastvo enakomerno razdelilo, pravi statistično poročilo odbora narodne industrijske konference v New Yorku, izdano 21. marca to leto. Podatki se nanašajo na leto 1929. Familija sedmih oseb bi imela nad \$20,000, ako bi narodno bogastvo bilo res narodno. Tako pa imajo familije delavcev ponavadi več dolga kakor premoženja, zato je čisto lahko dokazati, da je "narodno bogastvo", katero je glasom omenjene statistike cenjeno na \$361,800,000,000 šest kapitalistov, katerih je v primeri z delavci in bankrotiranimi farmarji le majhen odstotek.

"Nigre" se strogo kaznuje

V Scottsboro v Alabami je bilo obsojenih osem črncev v smrt na električnem stolu, ker so posilili dve beli dekleti.

Zločin je grd in krivci zaslužijo kazni. Ampak če bi enak zločin storili belopoltni moški nad zamorskimi dekleti, kar se v južnih državah pogosto dogaja, bi krivce še aretirali ne. "Nigri" še dolgo ne bodo osvobodeni. In samo z električnimi stoli, linčanji in ječami jih ne bodo pripravili spčstovati zakone.

Socialistična večina v Stockholmu

V Stockholmu so se vršile dne 19. m. m. volitve v mestni zastop. Socijalni demokrati so pridobili devet sedežev. Izgubili so jih konservativci pet, komunisti tri. Občinska uprava ima 100 članov.

V novi občinski upravi je sedaj desničarskih članov 34, liberalcev 5, svobodomislecev 3, socialnih demokratov 52, komunistov 6.

Slabi časi med farmarji

Davčni urad v državi Missouri poroča, da je samo en farmer v 61 okrajih (counties) izpolnil listino o dohodninskem davku, in je edini, od katerega bo federalna vlada dobila nekaj dolarjev davka.

UPI ZA ZNIŽANJE LINČANJ SE NE URESNIČUJEJO

Leta 1930 je bilo v Zed. državah ubitih od drhalske "justice" enainvajset oseb, med njimi 20 črncev in eden belokožec.

Linčanja so lani v tej deželi zelo poskočila. Kot običajno, so bile žrtve skoro samo zamorci, namreč dvajset, eden pa je bil belokožec. Leta 1929 je bilo deset linčanj, ali 11 manj kakor lani. Drhalski umori v prošlem letu so bili storjeni, kakor pravi statistika, izdana od Federal Council of Churches, v devetih državah, največ na jugu.

LEP VOLILNI USPEH WISCONSINSKIH SOCIALISTOV

Racine, ki je drugo največje mesto v Wisconsinu, je izvolilo dne 7. aprila za župana socialističnega kandidata. Zdjaj ima v Wisconsinu pet mest socialistične župane. Novi racinski župan s. William J. Swoboda je 33 let star. V kampanji so mu pomagali posebno milwauški socialisti, med njimi župan Hoan, šerif Benson, socialistični žurnalista Oscar Ameringer in drugi.

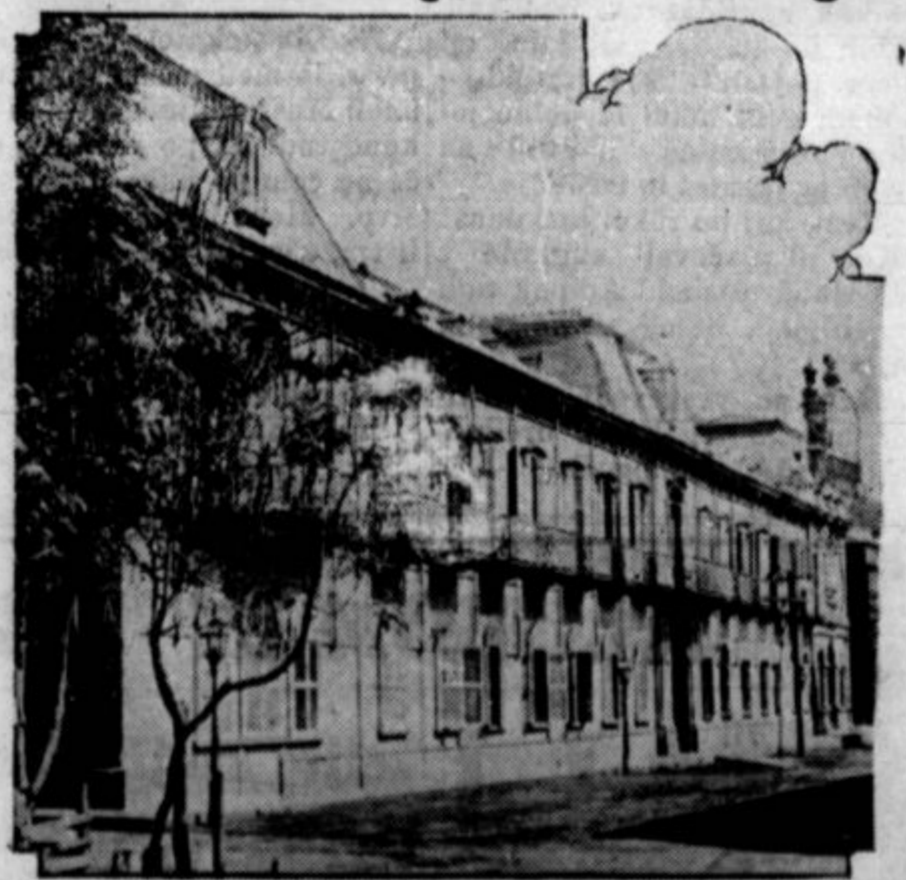
V šolski odbor milwauškega okraja so izvolili socialisti izmed petih dva kandidata. Od prej imajo pet šolskih komisarjev, skupaj sedem, in kapitalistični stranki osem.

V Manitowoc, Wis., je bil 7. aprila ponovno izvoljen za župana socialist Martin Georgenson. V Milwaukeeju so dobili socialisti za enega svojega kandidata, ki je bil v ospredju liste, blizu 42,000 glas v, ali več, kot katerikoli drug kandidat neglede na politično pripadnost.

"Dobri časi" v Nemčiji se vračajo

Število brezposelnih v Nemčiji se je v začetku aprila znižalo za 200,000, toda je še vedno milijon sedem sto tisoč več brezposelnih, kakor pa jih je bilo 1. aprila lansko leto.

Predsednikova palača v Managui

Na sliki je palača predsednika republike Nicaragua v glavnem mestu Managua, katerega je potres čisto porušil. Tudi temu goslopu ni prizanesel. Ameriški inženirji razpravljajo zdaj o umestnosti zgraditi novo glavno mesto v kakem drugem kraju dežele, ki je izven potresnega pasa.

STE ŽE poslali naročilo za MAJSKO ŠTEVILKO 'Proletarca'?

Glasovi iz Našega Gibanja

Naprej ali nazaj?

NAPREJ, na vsak način! Klubi JSZ niso bili že leta tako aktivni s priredbami, kakor zdaj, in še nikoli se niso toliko ukvarjali s kulturnim delom, kakor se v tej dobi. Predavanja, shodi, dramke predstave, koncerti in pa prireditve z mešanim sporedom so na dnevnem vedu.

Mnogi klubi prirede majske manifestacije. Udeležite se jih!

Agitatorji Proletarca so vztrajno na delu. Imajo zadovoljive uspehe v zvezi depresiji. Povsod, kjer so aktivni, je Proletarec razširjen.

Apeliramo na naročnike v tistih naselbinah, kjer za Proletarca še nihče ne deluje, da se oni pridružijo agitaciji. Ako lahko žrtvujete tedensko nekoliko časa, prigrasite se za zastopnika. Ako vam je to nemogoče, izrabite v agitaciji za ta list druge prilike. Ako vam Proletarec kot delavski list ugaja, bo ugajal bržkone tudi vašim prijateljem. Pripravite jih, da se nanj naroče.

V kratkem dobite prvomajsko številko. Posamezen izvod stane 15c. Naročnike prosimo, da po možnosti pomagajo pokriti izredne izdatke, ki jih imamo s to izdajo. Ako doplačate 10c, pokrijete svoj del za izvod, katerega prejmete kot naročnik. Vprašajte ob tej priliki rojake, s katerimi se snidete, da naj si naroče majsko številko Proletarca. Stane 15c izvod. Pošljite nam naslove in vsoto.

Prvomajska številka bo imela bogato vsebino. V njej bodo zastopani njeni tukajšnji ter starokrajaki sotrudniki. Ta list je vreden, da se ga med ljudstvom razširi. To pa moremo doseči edino z vašo pomočjo. Ako pošlje vsak naročnik dva naslova ter vsoto 30c, bo cirkulacija majske številke povečana za več tisoč izvodov.

Naprej s širjenjem delavskega tiska!

TO IN ONO PRI NAS IN DRUGO

Cleveland, O. — Senatna zbornica v Columbusu je sprejela predlogo, ki določa, da "yellow dog kontrakt", katere usiljujejo kompanije delavcem v podpis, niso za delavca v postavi nobena obveznost. Yellow dog kontrakt je zaveza, katero dajo kompanije delavcu pri vstopu v službo v podpis. V njej zaobljubi, da ne bo stopil v nobeno unijo, razen v tisto, ki mu bo priporočena od kompanije. To zavezo kompanije smatrajo za legalen dokument. Ako bi jo delavec, ki jo podpisuje, kršil, mislijo bossi, da se ga lahko legalno prisilili na izpolnitev, kar je obljubil. Zakonodajca v Ohiju smatra nasprotno, in to je menda edino, kar je v tem zasedanju storila v prilog delavcem. Yellow dog kontrakti seveda ostanejo. Kompanija, ki se zavzame, da unijskih delavcev noče, jih bo odslavljalja sproti, kakor hitro po svojih špijonih izve, kdo so člani.

Nedolgo tega sem čital v Prosveti, da išče Leonidas Bruce 120 besed. Gotovo so se izgubile, ali pa so ukradene. Ako bi bil jaz na Bruceovem mestu, bi takoj razpisal nagrado. Napisal bi: "Jaz, Leonidas Bruce pogrešam 120 besed, ki so se mi izgubile, ali pa mi jih je kak nepridaprav izmaknil. Kdor jih najde, ali kdor mi more pojasniti, kje jih lahko dobim, dobi nikel in polno pisano mojih besed v nagrado za svojo prijaznost in poštenje."

Vem, kaj bo rekel Leonidas: "Kdo bi plačeval nagrade v teh slabih časih!" Ampak tudi izgubljenih besed ne bo dobil nazaj. Sicer pa, vrag vedi, če ni tiste besede vrgel kak urednik v koš. Vse je mogoče.

Ako smo v starem kraju dobili na mizo slabo jed, smo jo odklonili. Nato so jo nesli prašičem. Tukaj, ako pošljete uredniku kuverto slabih besed, jih bo vrgel v koš. Življenje ima pač svoje muhe.

Naši na St. Clairju hočejo varovati urednika s protesti! Toda čemu protest? Poslužite se rajše, kakor upravnik lansko leto, "poslanice"! S poslanico na narod se nasprotniki kompanije najgljle porazi: Če ne verjamete, vprašajte one, ki so videli cirkus 19. feb. 1930 ob 8. zvečer.

Vedno so govorili o miru in slogi. Mi smo izvajali oboje. Akcija šteje.

Nekateri ljudje so zelo prefrigani. Vedno ti kaj izvijejo iz trte, samo da je boj. In ko se boj prične, kažejo na tiste, ki so v defenzivi, češ, poglejte jih, polena nam mečejo pod noge, nam, ki delamo samo dobro našemu narodu!

Njihova taktika je, da postavijo enega spredaj z nalogo, da gre zanje po kostanj v ogenj. Če ga dobi, je dobro, če pa ne, pravijo, "saj mi nismo bili zraven!" Pri nekem listu imajo predlog: "Od tega (?) se kritičnih dopisov ne priobči. List, ki se kritike boji, dosti prida ni!"

Ako bi nekateri vodje, ki operirajo med našim ljudstvom, imeli Mussolinijevo moč, bi bržkone tudi šli po ricinovo olje, če ne celo po kako hujše sredstvo. Mene bi že davno poslali tja, kjer je večna vročina.

Roke proč! Ne norčujte se iz dela usmiljenja! Tako pišejo v protestih.

Kaj pa se pravi, "roke proč"? Od česa? Ako se od-

NEDOBRODOŠEL, PA TUDI NEVAREN GOST

Če pade stroplan prav pred hišo, je tak obiskovalec zelo nezaželjen. Srčca v mesreči je, ako ne pade na hišo. Na tej sliki je letalo, ki je napravilo tak nenaznanjen obisk v Western Springsu pri Chicagu. Padlo je z višine tisoč čevljev. Pilot Wilson je bil nevarno pobit.

denem s plaščem usmiljenja, mar naj si zato lastim privilegij, "roke proč, nihče naj ničesar kritičnega ne reče o meni"?

Ne vem, kaj bi vi rekli, če bi jaz to zahteval v imenu svojega usmiljenega plašča. Cleveland Community fund je tudi dobrodelna ustanova. Mar zato ni podvržena kritiki? Seveda je, pa še kako! Saj jo bere v angleških listih. Darovali smo, in tisti, katerim to ali ono v nji ne ugaja, svetujejo, kritizirajo, predlagajo. In ljudje so upravičeni kritizirati. Saj se pobira v fond zelo veliko od onih, ko sami komaj toliko zaslužijo, da preživljajo sebe in družine. Od tega se jim odvzema za podpiranje tistih, katere bi bil kapitalizem dolžan vzdrževati, ker jih je on spravil v mizerijo.

Tu se pošilja društvom pisma: Pomagajte bednim. V društvih so tisti delavci, kateri so vrženi v bedo. Mnogo jih je v veliki potrebi, drugi se s težavo prerivajo skozi. Bedni naj pomagajo bednim in še bolj bednim. To je usmiljenje. Aii ljudje okrog "E." bodo rekli: "Mi" smo vam dali, "mi" vam pomagamo, "mi" smo imeli za vas čuteče srce, drugi pa so razdirali "naše usmiljeno delo".

Nihče ne taji, da so bedni vredni pomoči. Saj vendar ne prestando pripovedujemo, da naj družba zanje kaj stori, tista družba, ki lastuje milijarde, katere ji je delavec nagaral. Delavec delavcu ne more dosti dati, ker dosti nima, mnogi ničesar, razen revščino, katero nihče noče. In ako delavci delavcem pomagajo, je to le izraz solidarnosti. Ni pa posebno častno, ako se ponašajo z usmiljenostjo ljudje, kateri dejansko pomagajo sistemu, ki je povzročil to bedo. Njihovi ljubezni do bližnjega bi veliko bolj verjel, če bi oni tudi bili v borbi za program, ki zahteva, da se naj da vsakemu de-

lavcu vso priliko do zaslužka in dostojno plačo za človeško preživljanje. Verjel bi jim, če bi se borili za zavarovanje delavcev proti brezposelnosti, da ne bi bilo treba basketov, in za starostno pokojnino, da ne bi bilo treba starim delavcem "poor-house". Toda mesto tega jih vidimo delovati v stranki, katero lastujejo in vzdržujejo finančni in industrialni magnatje za zaslužjevanje delavcev.

Nam, ki se potegujemo za tak program, so se posmehovali, češ, koliko pa vas je, kaj pa boste dosegli z vašim socializmom?

Well, vi ste dosegli "soup and bread lines", ne da bi vam bilo treba stati v njih. Naj zdaj pove Hoover, kam je izginila prosperiteta. Ker je bilo toliko vpitja o nji, gotovo se ni izgubila tako nesrečno, kakor tistih 250 besed, katere išče čikaški Leonidas Bruce von Liber Pese, intimni prijatelj sijajne jugoslovanske diplomacije v mestu Caponejevega slovesa.

Občutili smo nadloge, ki tepejo delavca, v domovini, in občutili jih v "novi domovini". Vemo, da pod vlado stranke, kakor je republikanska, ne bodo odpravljene, zato smo socialisti. Čezdalje več nas bo. Od Hooverjevih piščancev, ki jih je obljubljal delavcem, in od Smithovega piva, ki ga je istotako obljubljal delavcem, ne bo mogoče živeti, ker so tisti piščanci in pivo kakor božja milost, ki istotako ne more nasiti nobenega želodca.

Iz izkušenj vas poznamo in vemo, da ni vse iskreno, kar se oddeva z delom usmiljenja. Dasi je hinavščina človeku zoprna, vzame v stiski kruh od kogarkoli. In pri tem dobro ve, da se s košarami ne rešujejo delavski problemi.

Ako imamo v Clevelandu boje, to ni naša krivda, nego tistih okrog tistega lista, ki si je dal nalogo zastopati interese delavstva in ga učiti v naprednem duhu. Pa so z listom vred skočili s tira in krenili v napačno smer. Delavstvo gre svojo pot dalje, kakor si jo začrtalo. Zastopniki tekajo za njim in ga začudeno vprašujejo: Čemu ne korakate z nami? Prijatelji, ne moremo, kajti vzeli ste napačno pot. Vi se vračate v nič.

Neki dopisnik s podpisom W. C. (morda je William Cando) piše v "E." z dne 7. aprila prav tako kot tisti delavski

agitatorji, ki napravijo na shodu socialističen govor, potem pa priporočijo republikanskega kandidata, "ker je pošten, je dober človek in ima priliko biti izvoljen." Naš rojak je z delavci stoodstotno, pa tudi z "E." Vsi nam priporočajo slogo in mir. To si predstavljajo takole: Mi ostanemo kot smo, mora biti vse po naše, barbiči pa naj se nam podajo.

Potem bo kajpada sloga in mir. Mebe.

"Svoji k svojim." Nisem zagrižen in podpiram te slovenske narodne ljudi na vseh poljih, kolikor en posamezen delavec more. Boj kot ni moje geslo, imajo pa ga tisti, ki so najbolj glasni s "svoji k svojim". To omenjam mimogrede, da se bom še boljše poznali med narodom.

Frank Barbič.

Z agitacije v La Sallu in sosednih naselbinah

V La Sallu, Ill., in sosednih naselbinah sem dobil najboljše vtise. Za sodelovanje nisem bil prav nič v stiski. Z uspehom agitacije sem zadovoljen. Ljudje v teh krajih po večini dobro pojmujejo vzroke, radi katerih trpi delavsko ljudstvo, zato bi zavajalci med njimi ne opravili dosti. Oba kluba JSZ. imata težkoče radi pomanjkanja organiziranega socialističnega gibanja med Amerikanci. Toda bo moralo priti. Kdo

drugi naj sploh izvojuje delavstvu boljše razmere, če si jih ne bodo SAMI?!

Sodelavce, ki so mi pomagali v vseh ozirih, sem deloma omenil v prejšnjem dopisu. Res je veselje agitirati, če človeku ne odrekajo kooperacije. Naj še omenim s. Fr. Martinjaka, ki je za nekaj časa celo pustil svojo delavnico, da je pomagal pri tem delu. V De Pue mi je med drugimi pomagal Ignac Benkše. Nekaj časa mi je kazal hiše naših ljudi sin rojaka Žagarja. In bilo je več drugih.

Vso to turo smo priredili ne le v agitacijo za Proletarca, nego v prid našega gibanja v splošnem. Tudi njen moralen uspeh je dober.

Delavske razmere so pač — "delavske razmere". Kako je v premogovnikih, veste. Plače niso, kar bi morale biti. Dela se neredno. Za cementno tovarno se obetajo boljši dnevi v poletju, ker je dobila, kakor so mi pravili, veliko državno naročilo za oddajo cementa, ki ga porabijo pri gradnji cest.

Dne 8. aprila smo imeli sestanek, ki so se ga udeležili sodruzi, sodružice in somišljeniki. Trajal je od 8. do polnoči. Imeli smo živahne razprave in se o marsičem pogovorili. Sploh so taki informativni-agitacijski sestanki velike vrednosti. Rečem, da smo se posvili drug od drugega v zavesti, da je skupna želja in zahteva nas vseh, iti z borbo za vzgojo in probuju ljudstva naprej. La-Sallčanov ne pozabim. Prav tako prirčno smo se seznanili s sodruzi in rojaki v sosednih naselbinah Oglesby, Peru, DePue in Granville.

Želja obeh klubov je, da bi se v doglednem času priredilo shod, na katerega bi povabili za govornico Anno P. Krasno. Morda napravijo agitacijski piknik, potem pa večjo priredbo, oziroma shod v dvorani. Idejo, da se povabi sodružico Krasno, so sprožile naše članice na Oglesbyju. O tem obisku bom pisal, če mi bo dopuščal čas, več pozneje. Z La Salla sem se napotil v Joliet, kjer je Proletarec znan samo po imenu. Kako opravi, bom poročal v prihodnjem dopisu.

Anton Vičič.

Anna P. Krasna in dr. Wm. Van Essen bosta govorila na majski proslavi

Strabane, Pa.—Ako se prav spominjam, nismo imeli tože okrog šest let nobene majske manifestacije. Pozitiven sem, da jih je naselbina pogrešala. Tukajšnji klub št. 118 JSZ. se je zavzel, da ta pomemben dan proslavimo v soboto 2. maja z veliko prireditvijo, na kateri bo govorila v

slovenskem jeziku naša kulturna delavka Anna P. Krasna, v angleškem pa dr. Wm. Van Essen iz Pittsburgha.

Delavstvo tu in v sosednih naselbinah je vabljeno, da pride na ta shod, ki se prične točno ob 7., in manifestira za svoje pravice ter protestira proti krivicam. Postali bomo močni, kadar bo zopet vel prvomajski duh v naših vrstah. Izkoriščevalni razred je postal drzen, ker ve, da je delavstvo šibko. Prvega, 2. in 3. maja bodo delavske prireditve širom Zed. držav. Udeležite se jih!

Po končanih govorih naša prireditelj sledi plesna in prosta zabava. Na svidenje 2. maja! John Terčelj.

Kaj je s Pittsburghom?

Pittsburgh, Pa. — Sestanek dne 2. aprila v Slovenskem domu, na katerem je predaval s. dr. Wm. Van Essen o Dunaju in kazal slike, je bil kar se uletežbe tiče, bolj žalostna stvar. Iz Herminie je prišel Anton Zornik in videli smo več drugih zunanjih sodrugov, nekaj je bilo ameriških sodrugov iz Pittsburgha, ter par naših pittsburskih rojakov, skupaj okrog 30 oseb. Spodaj pod dvorano so kegljali, in ta šum je bil zelo neprijeten. Vseeno se je predavatelj potrudil in nam poljudno predočil uspehe socialistične administracije mesta Dunaj. Govoril je uro in pol.

Dne 10. aprila je govoril v Carnegie Music Hall znani žurnalista in socialist iz New Yorka Heywood Brown.

Poročevalec.

Prvomajska proslava

Milwaukee, Wis. — V nedeljo 26. aprila priredi Slov. soc. klub št. 37 J. S. Z. prvomajsko proslavo v S. S. Turn dvorani. Delavci in delavke: Še nikdar ni bilo tako potrebno, da stopi delovno ljudstvo na plan in pokaže svojo dolžnost v boju za svoje pravice. Zaradi tega kličemo vsem, ki se zavedajo svojih delavskih dolžnosti, da delujejo za uspeh te prireditve z vsemi svojimi močmi. Odbor bo skrbel, da boste čuli dobre govornike ta dan in tudi za lep, primeren program. Segajte pridno po vstopnicah, katere so na razpolago pri vseh članih kluba.

Veselica društva št. 162 SSPZ.

Bon Air, Pa. — Društ. št. 162 SSPZ. priredi v soboto 18. aprila veselico, na katero so vabljene vsi rojaki v tem okrožju in kajpada tudi vse rojakinje. Zabave zadosti za vse. Društvo se bo potrudilo, da udeležencem dobro postreže.

I. Groznik.

Majska izdaja "Proletarca"

izide kot običajno v povečani obliki, bo tiskana na boljšem papirju ter bo imela bogato vsebino.

V njej bodo članki o problemu brezposelnosti, starostni pokojnini, o bodočnosti naših podpornih organizacij, o naših kulturnih društvih, delavskem gibanju med ameriški Jugoslovani itd. Kot običajno, bodo v njej zastopani razni tukajšnji in starokrajaki sotrudniki.

Cene tej izdaji so sledeče:

Posamezen iztis	\$.15	100 iztisov	\$12.80
10 iztisov	1.40	250 iztisov	32.00
25 iztisov	3.50	500 iztisov	50.00
50 iztisov	6.90	1000 iztisov	95.00

Kdor prijatelj tega lista želi imeti v njej pozdravni oglas, je cena \$1 za vsak palec prostora v širini ene kolone. Ta cena velja samo za pozdravne oglase. Prosimo, priporočite trgovcem in drugim, pri katerih nabavljate potrebščine, da pošljejo oglase v majsko številko. Za pojasnila pišite upravništvu.

Sodruzi in somišljeniki, poskrbite, da pride prvomajska številka Proletarca, ki je manifestacijski izraz zavednega delavstva, v čimvečjem številu med slovensko ter drugo jugoslovansko ljudstvo.

KLUBOM IN DRUŠTVOM

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

Druga zmaga "Zarje"

Pevski zbor "Zarja", odsek kluba št. 27 JSZ., ostane še vedno "Zarja".

Ako bi ji bil klub št. 27 JSZ. v škodo, se ne bi bila razvila v teku let v enega najboljših, ako ne v najboljši slovenski pevski zbor, znan valed svoje- ga uspešnega udejstvovanja na polju glasbe širom naših nase- bin. Udapec, ki so ji ga dali nasprotniki, ji je lani zelo ško- doval, ni pa je uničil.

Ta zbor je skušala ena sku- pina iztrgati klubu št. 27, pri- zadevala si je, da mu vzame delavski značaj ter ga pretvo- ri v purgarsko ustanovo, katero bi potem vodje po osebnih po- trebah izrabljali za svoje "ne- strankarsko" strankarstvo. Pe- vi in pevke, ki so se od klubo- ve "Zarje" ločili in se proglasi- li za "pravi" pevski zbor "Zarja", neodvisen od kluba, so storili veliko napako, ker so se pustili zavesti. Še večjo na- pako so storili, ker so se po- tem obrnili na sodišče in naperi- li proti originalni "Zarji" tož- bo z zahtevo, da jim mora klub izročiti vso zborovo imovino, zapadlena v notah, kostumih, klavirju in vrhutega še gotovi- no iz klubove blagajne, češ, da spada vsota njihovega sa- mostojnemu zboru, katerega so krstili za "Zarjo".

Sodnik je odločil njim v pri- log. Mi smo se čudili, čudila se je tukajšnja javnost, kajti vsi, ki so situacijo razumeli, so vedeli, da se dela klubu št. 27 in njegovemu pevskemu zboru "Zarja" velika krivica. Klubu ni preostajalo drugega kot da vložijo priziv proti razsodbi na apelatno sodišče. Ob enem se je obrnil na javnost, predvsem na podporni društva ter klube JSZ. za gmetno pomoč.

Kakor v Clevelandu na pri- reditvah, na katerih je nasto- pila klubova "Zarja", tako se je videlo v odzivih društev, klubov in posameznikov, da slovenska javnost obsaja aten- tat, ki je bil izvršen med tem pevskim zborom. Na raznih konferencah, na katerih so bila zastopana društva in klubi, so bile sprejete resolucije, ki so delo razkolnikov obsojale in bodrile klubovo "Zarjo" k vztrajnosti. S prispevki v ob- ramni fond "Zarje" so se labe- ralno odzvali ter omogočili klub- u, da je lahko vložil priziv proti prvi razsodbi.

Pred tribunalom javnosti je zmaga klubova "Zarja". Vsa- kdo, ki je bil v tej stvari pravi- čen, je bil s svojimi simpatija- mi na strani klubove "Zarje".

Vsi prizadeti ter naša jav- nost v splošnem je napeto pričakovala odloka apelatnega so- dišča. V klubu št. 27 so bili sigurni, da bo sodišče izreklo v prid njihovega pevskega zbo- ra, če bo upoštevalo dejstva, in ako ne bo odločeval takozvan

političen vpliv ter predsodki proti socialistom.

Kajti tožitelji -od razkolni- škega zbora so s svojimi od- vetniki z vso paznostjo po ovin- kih opozarjali sodišče, da se gre proti "zagrizenim sociali- stom", proti "finančno neodgo- vornim ljudem", ki se zbirajo v "socialističnem brlogu". Ta- ke notke naj bi na sodišče vpli- vane s predsodki, češ, saj se gre le proti socialistom, razkol- niki pa so vendar lojalni Ame- rikanci!

The Daily Legal News and Records z dne 9. aprila 1931, ki priobčjujejo med drugim raz- sadbe sodišč, naznanja o pri- zivu kluba št. 27 sledeče:

11496—Singing Soc. Zarja Corp. vs. Slovenski Social Club, etc. et al. Decree for def. Order see journal.

Izreklo se je torej v prilog toženega kluba št. 27.

Začela se je tožba takole: Razkolniki so odstopili od klubove "Zarje", izvolili svoj odbor, se proglasili za "pravi" pevski zbor "Zarja" in zahte- vali od klubove "Zarje" in kluba, da jim izroči vso imovino pevškega zbora ter da odstopi od imena "Zarja".

Člani v klubu in klubovemu zboru niso iz testa in so take zahteve odklonili. Razkolniki (so nato predlagali konferenco, na kateri naj se bi napravil sporazum. Pogoj za poravnavo bi bil, da klubov pevski zbor od- stopi od svojega imena "Zar- ja", konkurenčna "Zarja" pa bi odstopila od zahteve za iz- ročitev klubove imovine.

Ni bilo nič. Klub si je bil v svesti, da ni dolžan kaj dati, kar drugim ne spada.

Razkolniška skupina je na- jela advokate, ki so vložili tož- bo proti klubu št. 27.

Sodnik je v zvezi dokazom, ka- tere je predložil klub št. 27 s svojimi pričami, odločil v pri- log razkolniške skupine.

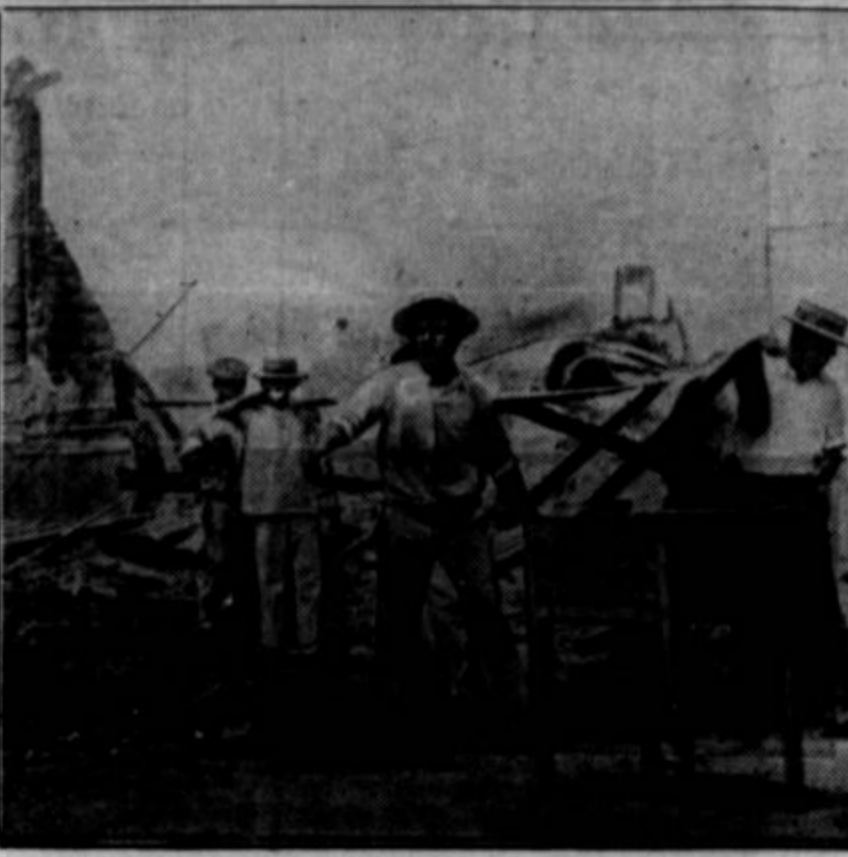
Klub se ni hotel odreči svoj- jim pravicam. Apelatno sodiš- če (Court of Appeals) je klub- ov protest vzelo v pretrés in rezultat je odlok, kakor je ci- tiran prej iz omenjenega lista.

Naravno, da je bilo med člansvom kluba št. 27 ter pe- vi in pevskimi klubove "Zarje" vsled te zmage mnogo veselja.

Pri "Enakopravnosti" s sod- nim odlokom očitno niso za- dovoljni. V izdaji z dne 11. aprila so priobčili na 1. strani sledečo notico:

Odvetnik Frank J. Lausche je da- nes opoldne na svojo lastno inicija- tvo poklical uredništvo našega lista ter nam sporočil, da vest, ki jo danes priobča "Ameriška Domovina", namreč, da je takozvana "Klubova Zar- ja" dobila tožbo na prizivnem sodiš- ču, ne odgovarja resnici. Mr. Lausche pravi, da ni prizivno sodišče ugodilo niti tožbi samostojne skupine niti protitožbi klubove skupine, vsled česar je zadeva tam, kot je bila v za- četku. Mr. Lausche je dostavil, da

ODNAŠANJE ŽRTEV POTRESA

Po potresu v Managui so oblasti pod vodstvom ameriških oficirjev u- kazale vsem sdravam moškim, ki so prišli iz katastrofe nepoškodovani, da odsko- pjejo iz razvalin ubite prebivalce ter jih spravijo v grobišča. Mnoga trupla so bila tudi zelo ožgana vsled požara, ki je sledil potresnim sunkom. (Glej sliko na prvi strani.)

prizivno sodišče očitno noče odločiti ne na eno niti na drugo stran", kaj pa se potem pravi "decree for defendant"? "For" pomeni v tem slučaju "za"—v prilog ti- stemu, ki je tožen.

Skupina, ki se je ločila od "Zarje", je dozdaj že lahko u- videla svojo napako. Kdor iz- med njih je hotel razumeti sod- bo javnosti, pride do spozna- nja, da boj, ki so ga naperili proti klubu in "Zarji", ni bil boj za pravico, nego za njihov pre- stiz in za uničenje kluba št. 27 ter njegovega pevškega zbora.

Želeti je, da se tega sovražnega razmerja otresejo in ne igrajo več v roke onim, ki bi ili v ne- ukrotini mržnji do kluba v na- daljne pustolovščine. Videli ste, da ima klubova "Zarja" premočno podlago in tradicije, da bi se jo moglo s takimi tož- bami uničiti. —

Iz gozdnega mesta

Forest City, Pa. — V nede- ljo 26. aprila bosta imela tu- kaj ponovno koncert Banovec in Šubelj. Ko sta bila tu zad- njič, so mnogi rojaki kritizira- li, ker ni bilo zadostne reklame; v sosednjih naselbinah o koncertu vsled tega niso izve- deli pravočasno, in da se hiba popravila, nastopita ponovno. U- pam, da bo dvorana napolnje- na do zadnjega sedeža. Ta koncert aranžirajo društva ter pevski zbor.

V nedeljo 19. aprila vprizo- ri federacija SNPJ. spevoigro "Spominska plošča". Igrali so jo že v Collinwoodu ter v Chi- cago, in kot smo čitali, z veli- kim uspehom. To je ena izmed največjih iger, kar smo jih ime- li priliko videti pri nas. Igralski zbor se pridno vežba in se pričakuje, da nam poda pred- stavo s kolikor mogoče dovr- šenim predvajanjem.

Klub št. 10 JSZ. bo imel maj- sko slavnost v soboto 2. maja v dvorani "Zvon". Vprašali smo- sodružico Krasno, če nas bi mogla posetiti, pa smo bili pre- pozni z vabilom. Govorila bo namreč isti dan na majski slavnosti kluba JSZ. v Cannon- sburgu. Povabil jo bomo spet enkrat pozneje. Slovenske del-avske govornice pri nas še ni- smo slišali.

Na vzhodu in zapadu hvalijo Trinerjevo Grenko Vino

Splošno čislano zdravilo

"Cleveland, Ohio, 13. jan.—Trinerjevo grenko vino je dobro za stare ljudi, kakor tudi za otroke.—Frank Popelka."
"St. Louis, Mo., 19. jan.—Že dolgo časa rabim Trinerjevo grenko vino, katero mi stori zelo dobro.—Mrs. Mary O'Leary."
"Camden, N. J., 20. jan.—Dve leti že jemljem Trinerjevo grenko vino, katero mi je zopet želodec uredilo, tudi moji sorodniki ga vži- vajo.—John Wokrszyn."

TRINERJEVO GRENKO VINO

je priznано kot najzanesljivejša želodčna tonika in čistilec pri ljudeh, ki vedo, kaj to pomeni, bodisi tisti, ki ga rabijo, tisti, ki trpe in tisti, ki iščejo pomoči. Ono vedno pomaga. Čisti želodec, vzdržuje drobovje aktivno, pomaga prebavi, povrne dober tek do jedi, in ojača vos sistem. Odpravi zapeko, neprebavo, glavobol, pline želodca, vzdigova- nje, slabo sapo ust, nervoznost in nespečnost. Zdravniki ga priporo- čajo. Pri vseh lekarnarjih, mala in velika steklenica, z vrednostnim kuponom.

ANTON VIČIČ NA AGITACI- JI ZA "PROLETARCA" V WISCONSINU

Te dni bo na agitaciji za "Proletarca" v wisconsinških naselbinah s. Anton Vičič. Pride v Milwaukee, Sheboygan, Racine, Kenosha in druge kraje v tem okrožju, kjer žive naši rojaki. Upravičen je pobirati tu- di naročila za knjige iz Prole- tarčeve knjižarne, razpečavati Ameriški družinski koledar in sprejemati oglase.

Kjer mogoče, naj sodrugi za časa njegovega obiska skliče- jo sestanke, da se pogovorite o načrtih za bodoče delo, o kampanji za razširjenje naše- ga tiska in o drugih problemih, ki se tičejo našega gibanja.

Sodrugom in prijateljem Prole- tarca priporočamo, da naklo- nijo s. Vičiču vse mogoče sode- lovanje. — Upravništvo.

Sodrugom in prijateljem "Zarje"

Cleveland, O. — Kot že po- ročano, bo pevski zbor "Zar- ja", odsek kluba št. 27 JSZ., kateri je zmagal na prizivnem sodišču, gostoval v Detroitu v nedeljo 26. aprila. V ta na- men smo najeli za zbor in pri- jatelje posebno karo pri New York Central. Vožnja tja in nazaj stane samo \$3.50. Odi- demo v soboto 25. aprila o pol- noči s postaje Union na Public Square in se vrnemo v ponde- ljek zjutraj.

Vsi, ki želite prisostvovati opereti "Darinka", ki jo vprizo- ri sodružni pevski zbor "Svo- boda", in slišati zbor zmaga- vca "Zarje", si rezervirajte voz- ni listek v klubovih prostorih pri Kreblju, Branislu ali Sisko- viču.

Oni, ki žele iti v nedeljo zju- traj, to lahko store, ali naj- boljše je, da gremo vsi skupno ob prej omenjenem času v skup- ni kari. Ako delate, se lahko vrnete zvečer, domov pridete po polnoči in se potem še neko- liko odpočijete, predno greste na delo.

"Zarja", odsek kluba št. 27, je edini pevski zbor v tem me-

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialisti- čni dnevnik.—Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 528 Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK IN KIRURG
4002 West 26th Street,
CHICAGO, ILL.

V uradu od 1 do 6. popoldne, v torek, četrtek in petek od 1. pop. do 8. zvečer.
Tel.: LAWNDALE 4872.
V FRANCES WILLARD BOLNIŠNICI od 9. do 10. dopoldan ob torkih, četrkih in sobotah.

"New Leader"

angleški socialistični tednik.
Izhaja v New Yorku. Naročni- na \$2 na leto, \$1 na pol leta. Najboljše urevanje angleški so- cialistični list v Ameriki. Mne- go slovenskih delavcev ga šta.
Naročite si ga tudi vi. Naročni- no zanj sprejema "Proletarce".

John Metelko, O. D.

Preiščemo oči in določimo očala
6417 St. Clair Ave.,
CLEVELAND, O.

VINKO ARBANAS

1320 W. 18th St., Chicago, Ill.
Telefon Canal 4340.
SLOVENSKO-HRVATSKA TRGOVINA CVETLIC.
Sveže cvetlice za ples, svadbe, pogrobo itd.

Anton Zornik

HERMINIE, PA.
Trgovina z malim blagom.
Poči in pralini stroji naša posebnost.
Tel. Herminie 2221.

stužki je upravičen do tega imena. To pomlad nima v Cle- velandu nobenega koncerta več, Gostovala pa bo pri "Cvetu" 19. aprila v Newburghu. In videli jo boste 26. aprila v De- troitu. — Za nadaljne informa- cije se zglasite v klubovih pro- storih.

Joseph A. Siskovich,
tajnik kluba št. 27.

Važno za rojake v Barber- tonu in okolici

Barberton, O. — Kdo pravi, da se med delavstvom ne gib- lje? Delavec je sicer navajen trpljenja, ali če bič izkorišča- nja ali brezposelnosti le pre- dolgo in preteško pada, pa ga mine potrpežljivost.

Na izredni seji našega kluba je pristopilo pet novih članov. Sklenili smo, da privedimo v soboto 9. maja shod, na kate- rega sta povabljena za gover- nico v slovenskem jeziku Anna P. Krasna in v angleškem John F. Kutch.

Oba sta se odzvala. Shod se bo vršil v dvorani druš. "Do- movina" na 14th St. Prične se ob 8. zvečer.

J. Jankovich.

Za Vilharjev spomenik

Matija Pogorelec sporoča, da postavijo letos spomenik pesni- ku Miroslavu Vilharju v Planini na Notranjskem namesto one- ga v Postojni, katerega so po- rušili v svojem sovraštvu do Slovencev fašisti. Ta, ki ga mu postavijo zdaj, bo tostran jugoslovanske meje. Iz Ameri- ke je bilo poslanih v fond za Vilharjev spomenik \$811.45, kar znaša skupaj s tam nabra- no vsoto 57,298 dinarjev. Vso- ta pa še ni zadostna, da bi do- segla proračun za spomenik, zato M. Pogorelec apelira na tiste, ki so obljubili prispevati kadar bo spomenik postavljen, da to zdaj store. Spomenik je v delu in prostor zanj kupljen pred Vilharjevo rojstno hišo. Odkrit bo 9. avgusta to leto.

Vse prispevke v ta namen naj se pošlje na naslov, Matija Pogorelec, 7 West Madison St.,

Room 605, Chicago, Ill. Manjše vsote lahko pošljete v poštinih znakah, pravi poročevalec.

Iz Waukegana—N. Chi- caga

Dne 5. aprila je nenadoma zbolela Miss Louise Zeleznik. Odpeljali so jo v bolnišnico. Miss Zeleznik je članica druš. št. 568 SNPJ. Zbolela je malo prej predno bi imela nastopiti v igri Yellow Shadow. Njeno vlogo je prevzela potem Violet Komac; pred nastopom je ime- lala samo poldrugo uro časa, da se je učila, kar je bila težavna naloga.

Občinstvu je bilo o boleznii Miss Zeleznik sporočeno šele v dvorani. Izrazilo ji je svoje simpatije, ker se mu je prilju- bila kot dobra igralka. V dru- štvu je vneto zagovornica Pro- svetne matice.

V bolnišnici se nahaja tudi Antonija Bezek, članica druš. št. 119 SNPJ. Prijateljice in tukajšnji rojaki v splošnem že- le, da se te nadloge kmalu reši.

Od nikogar povabljen brez- poselnost je prišla k marsiko- mu na dolgotrajen obisk. Je vsiljivka, katero je silno težko odgnati.

Poročevalka.

Martin Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD
324 Broad Street
Tel. 1475. JOHNSTOWN, PA.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA
2609 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1382.
Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerno. Postrežba točna.

KONCERT

SOCIALISTIČNEGA PEVSKEGA ZBORA

"SAVA"

odsek kluba št. 1 J. S. Z.

v nedeljo, 26. aprila

V DVORANI S. N. P. J.

2657 SO. LAWNDALE AVE.

CHICAGO, ILL.

Pričetek koncerta ob 3. pop. (po novem času)

Dvorana odprta pol ure prej. VSTOPNINA 75c

S P O R E D

PRVI DEL:

- 1.) "Mj smo mlada garda", (delavska) mešan zbor
- 2.) Pozdravni govor
- 3.) "Dobro jutro", Dr. A. Schwab mešan zbor
- 4.) a) "Hailwathas Melody of Love" Stephanie Kochevar Dvospev
b) "Ciganaska sirota" Alice Artach (na glasovir spremlja Miss Frances A. Artach)
- 5.) "V gozdu", I. Adamič šenaki zbor
- 6.) "V tujini", narodna moški zbor
- 7.) Prizor iz operete "Pri treh mladenkah" peterospev: Ivan Beniger, Louis Zelo, Jos. Gerbajs, Ant. Garden, Chas. Pogorelec.
- 8.) "Zlata kraljica", Dr. A. Schwab mešan zbor (spremljata na violino Ralph Muha in Paul Schmidt)

DRUGI DEL:

- A.) a) "Tac'ga oca pa še ne", Danilo Bučar, kuplet
b) "Kaj mi toliko klepota", Andrew Miiko
- B.) Prizor iz operete "Pri treh mladenkah", osmorospev: Frances Vider, Theresa Bučar, Mary Kovich, Anna Fribar, Louis Zelo, Jos. Gerbajs, Ant. Garden, Ant. Medved.
- C.) "CYNTHIAS STRATEGY" Opereta v enem dejanju.

O S E B E :

Cynthia Perry Alice Artach
Stanley Smith, Jr. D. J. Ločvir
Mr. Perry John Kochevar, Jr.
Mrs. Perry Stephanie Kochevar

Zborovodja Jacob Muha. Na glasovir spremlja Mrs. Mary Muha.

PO KONCERTU PLESNA ZABAVA

Igra Johnny Kochevar and his Merry-makers orkester.

Prvomajska proslava kluba št. 1 se vrši v petek 1. maja ob 8. zvečer v dvorani SNPJ. Vprizorjena bo drama "BLACK HELL". Razen igre so na sporedu govori, pevski in orke- stralne točke. Vstopnina 35c. Vabljeni vsi.

Wm. B. PUTZ
Cicero's LEADING LARGEST OLDEST Florist
Cvetlice in venci za vse slučaje.
5134 W. 25TH ST., CINCERO, ILL.
Tel.: Cicero 69. Na domu Cicero 2143.

Majska številka
Ako naročila še niste poslali, storite to ko hitro mogoče.
Skušajte dobiti za v majske izdajo tudi kaj oglasov. Cena \$1 za vsak palec v eni koloni za pozdravne oglase, in \$1.50 za trgovske oglase.
Vsi prispevki za v majske številko morajo biti poslani uredništvu najpozneje do 18. aprila. Čimprej, tembolje.
Ako imate slike ali kartune, ki bi bili primerni za objavo, jih pošljite do 10. aprila.

Izhaja vsak četrtak.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. — Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

CERKVE IN PORODNA KONTROLA

Cerkve so kakor stavec, ki te z vozom, da ga doide. Ko je veda ugotovila, da se zemlja vrti okrog sonca in ne sonce okrog nje, je proglasila ta nauk za grešen. Čez dolgo ga je priznala za pravilnega. Tako je storila z vsakim dognanjem vede. Od početka ji je bilo vse grešno. Ali veda je iskala resnico ter jo vztrajno in potrpežljivo predočevala ljudem. Cerkev se je morala udati, medtem pa je storila in stori kolikor more, da obdrži ljudstva pod svojo duhovno oblastjo. Opaja jih z dogmami in paganskimi ceremonijami dalje. Popuša sicer, ker mora, toda zelo oprezno in konservativno. Gotove protestantske sekte so že priznale načelo, da je žena enakovredna in zato se je ne more več smatrati za privatno posest moža. Zabljudba, da mu bo pokorna, da ga bo ubogala, je bila vsled tega črtana iz poročnih ceremonij velikih protestantskih sekt.

Ene se vzlic temu preokretu—posebno na jugu, trdno drže biblijskih razlag o postanku sveta. V šolah prepovedujejo s pomočjo zakonov, katere so urinile državi, vsak zdrav pouk o evoluciji. Procesi proti učiteljem, ki so te zakone kršili, so še v spominu ameriškega ljudstva.

Pred protestantskimi sektami je že dolgo vprašanje stališča o rodni kontroli. Do zdaj so bile vse proti, toda problem je tu in ljudje ga rešujejo kakor se jim zdi najbolje, neglede na cerkev. Torej se mora cerkev spet približati ljudem. Protestantske cerkve, združene v Federal Council of Churches of Christ in America, so po dolgi posvetovanjih rodno kontrolo odobrile. Slo se je končno veliki večini samo še za to, kakšna naj bo rodna kontrola, da bo zadovoljevala cerkvena pravila. Eni so hoteli, da naj bo dovoljena le tista, ki je zapodena v vzdrževanju moža in žene od spolnih odnošajev, medtem ko je večina izrekla, da lahko občujeta spolno ne da bi bila žena dolžna zanositi. Par zastopnikov je bilo proti vsaki odobritvi rodne kontrole, nekaj duhovnikov, lajkov in bogoslovnih profesorjev pa se je vzdržalo glasovanja.

Zdaj je izmed velikih cerkva v tej deželi edino katoliška, ki je absolutno proti rodni kontroli in jo smatra za greh. Pa jo njeni člani vzlic temu prakticirajo. Hodijo k izpovedi, kar jim greh odpusti, store novega in si ga spet operejo s spovedjo, da imajo lahko vest in svobodno pot v nebesa. Ampak v rodno kontrolo verjamejo, pa tudi v cerkev verjamejo. Spoved in spovednica je za rimsko cerkev res imenitna ustanova. Ko pride več znanja in spoznanja resnice tudi med katoliškimi ljudstvi, ki so v splošnem izmed krščanskih narodov na najnižji stopnji svobodne vede, se bo morala tudi katoliška cerkev zelo približati ljudem, ako noče, da ji bo voz razvoja bolj in bolj odhajal izpred oči.

POLAGOMA PRODIRAMO

Nad dvajset let propagirajo ameriški socialisti pokojnino starim in onemoglim delavcem. Že leta si prizadevajo zainteresirati delavce, da bi zahtevali zavarovanje proti brezposelnosti. Toda delavci so rajne drli za strankama, ki sta jih zavajali s "sušo" in "močo", z obljubami o prosperiteti ter z bobni, godbami in takimi reči. V tej depresiji pa je postalo to gibanje, začeto od socialistov, močno, in v marsikateri državi so predloženi zakoni za starostno pokojnino in za podporo brezposelnim delavcem. Vse to bi delavci že lahko imeli, ako se bi odločili, da nehajo biti "republikanci" in "demokratje".

Iskrenost in hinavstvo

Najlepa čednost človeka je iskrenost, najgrša lastnost pa je hinavstvo. Z iskrenim človekom lahko govoriš tudi če ni tvojih nazorov. Ne pa s hinavcem, ker govori nekaj, misli pa drugo. Povsod, koder se plazi, širi svoj strup.

ULICA V MANAGUI PO POTRESU

Na sliki je ulica v mestu Managua, ki je izgledala po potresu. Stotine mrtvih in ranjenih je bilo v razvalinah.

Odpravljanje ploda ni versko vprašanje

Mariborska "Delavska Politika" z dne 25. marca piše:

Odpravljanje plodu je nedvomno predvsem posledica socialnih in šele v drugi vrsti kulturnih razmer. V Nemčiji razpravljajo prav sedaj o § 218 kazenskega zakona, ki naj se poostri ali omili. Zdravnik in pisatelj Friderik Wolf je spisal knjžico o tem vprašanju, o kateri poroča dr. Fred Alstern naslednje:

Strogo postopanje oblasti proti zdravniku in pisatelju Frideriku Wolfu zaradi prestopka paragrafa 218, se bo zdelo marsikateremu častilcu minulih časov še premilo; zakaj med lajki je splošno razširjeno mnenje, da je postopal srednji vek proti "zločincem" zoper ključje življenje nerazumno strožje, morda celo z grmadami. Kako krivo je to mnenje! Katoliška cerkev na primer, tista sila, ki se danes najodločneje upira vsakršni omiljevalni reformi tega nesrečnega paragrafa, je od devetnajst stoletij svojega obstoja celih osemnajst in pol stoletja smatrala, da je plod dopustno odpraviti prilikoma in onih primerih, ki jih naštevata na primer tozadevni ekstremno svobodomiselnosti sovjetski zakon. Vsaj je vendar šele bula papeža Pija IX. z dne 12. okt. 1869 brezpogojno in ob vsakršnih okoliščinah proglasila odpravo plodu za greh. Glede postopanja cerkve pred komaj šestdesetimi leti težke dobe nas pouči profesor Julij Wolf, priznani znanstvenik državnoznanstva in obnarodovalni politik.

Nedavno je Wolf izdal majhno, misli izredno bogato brošuro z naslovom "Mati ali embrijo?", v kateri razlaga ves problem prekinjevanja nosečnosti s socialnega, gospodarskega in kulturno političnega in zgodovinskega vidika.

Wolf opozarja na indiferenco prve kristjanske cerkve, na

svobodomiselnost naziranje cerkvenega pisatelja Tertulijana, cerkvenega očeta Hljeronima in končno na pomembne besede še danes najvišje avtoritete krščanske teologije, na svetega Avgušтина, ki je pred več kot petnajstimi stoletji označeval: "Sveto pismo noče dejanja (odpravo plodu) smatrati kot človeški umor, ker v telesu in brez občutkov ne more bivati živa duša." In pobožni cesar Justinijan je sprejel v tozadevno pravo določbo:

"Pred rojstvom je sad del žene, oziroma nje telesa." Ali ni to prav tista misel, ki jo danes kliče "frivolni" Francoz Viktor Marguerite moderni ženi z besedami: "Tvoje telo je tvoje!"

Pozneje je cerkev določila dobo, v kateri bog dahnje plodu dušo, in sicer dečku s štiridesetim, deklici z osemdesetim dnevom. Ker se pa spola plodu v tem zgodnjem stadiju ni dalo ugotoviti, je bil splošno določen osemdeset dan, v katerem je vdahnjena plodu duša. Na tem stališču je potem vztrajala cerkev skoro celo tisočletje. Če danes sovjetska republika izjavlja, da je odprava plodu nekažnjiva, če se izvrši strokovnjaško in pred potekom treh mesecev nosečnosti, tedaj soglašata zakon z ravnokar navedenim naziranjem skoro popolnoma. Trije meseci so vendar devetdeset dni!

Na podlagi zgodovinskega materiala dokazuje Wolf, da je bilo tudi stališče nemškega prava glede prekinitev nosečnosti dolgo časa nerazumno bolj liberalno, kakor je danes. Stoletja je veljal abortus v posebnem pravu kot povsem privatna zadeva. Šele v šestnajstem stoletju so bile sprejete v kazenski zakon določbe proti odpravi plodu. Toda tudi še potem se je delala razlika med plodom, ki že ima dušo in ki je še nima. Meja nosečnosti za to je bila določena na štiri in pol meseca. "Šele v osemnajstem stoletju je bilo pridržano, da prevoja nosečnost v vseh stadijih enako. Pravi vzrok kazni: izvira iz pravice države do narščaja. Iz političnih razlogov je bila dolžba o tej čednosti človeške in božje pravice uveljavljena."

Profesor Wolf zahteva znatno manjšo izpremembo nemškega paragrafa 218 kakor katoliška cerkev in nemško pravo še nedavno. Zahteva le nekažnjivost strokovne odprave plodu v prvih treh mesecih in v slučajih zmanjšane porodne zmožnosti, evgenično nezaželjenega narščaja kakor tudi v gospodarskih stiskah. Poudarja, da prepoved odprave plodu žal pospešuje tozadevno mazašvo, ki ne le vsako leto zahteva tisoče smrtnih žrtev, nego čbenem več življenjskih krali zamori, kakor jih more strogi zakon rešiti. Zakaj, kakor zdravniške ugotovitve dokazujejo, trajno neplodovitost povzroča strokovna odprava le v treh primerih na sto, dočim povzroča mazaška operacija neplodovitost v tridesetih slučajih na sto.

LEVINJA ŽALUJE

Levinja "Agatha" v menezarji v Lincoln Parku v Chicagu, je napravila atentantom velike skrbi. Njen drug, lev Nero, s katerim sta bila skupaj v kletki, je koncem zime poginil. Agatha je od tuge nehala jesti in ležala venomer v kotu, kakor jo vidite tu na sliki. Če je svojo voljo že pozabila, ali je šla za "Neronom", se poročevalci ni utegnili informirati.

Moji prispevki

Milwaukee, Wis. — Cenetov žurnal priobčuje sedaj nekaj, rekel bi — social register, oziroma nekaj Who is Who v naši naselbini. Kasneje hočejo vse skupaj izdati v posebni knjigi, katera bo nedvomno prava cverka med običajnimi kopri-vami naše literature.

Ker ne uživam v Cenetovih literarnih krogih posebne priljubljenosti pač ni izgleda, da bi bil tudi jaz ovekovčen v tem delu naših rodoljubov, posebno še zato ne, ker ne znam ceniti raznih narodnih idealov niti ne našega narodnega regrata. Toda ker znam ceniti vsako dobro stvar, želim vseno prispevati in pomagati po svojih močeh pri trudopolnem delu naših rodoljubov.

V začetku, to je pred kakimi 25. leti je bila tema, katero pa so že takrat razsvetljevali razni narodni odrešeniki potom lepobarvnih zastav, bander in uniform raznih žalostnih in veselih vitezov ali pa več ali manj neslahin in svečanih govorov o narodu in domovini.

Prvi izmed teh odrešenikov je razveseljeval naša tužna srca s klavirji v salunih, obdan od duhov, ki so napravili "Milwaukee Famous" in pa od rodoljubov, kateri so bili vedno pripravljeno braniti štajersko ali kranjsko čast s pomočjo svojih trdih pesti.

Toda ker je bila nova domovina nevhvaležna in ker je bila Pfister & Vogel usnjarna preblizu in ker so se dobri rojaki naveličali prevelikega rodoljuba, nas je nekoga dne novi prerok in odrešenik nenadoma zapustil in odšel nazaj preko luže, kjer so njegove zmožnosti in njegove rodoljubje znali primernejše upoštevat.

Sledili pa so mu drugi nič manj veliki rodoljubi, kateri so nam nudili poleg ljubezni do naroda tudi še medicino za vse bolezni da nas tako rešijo vseh zmot in skušnjav, katere so ogrožale narod in njegove svetinje.

Z njihovim prihodom se je rodila med nami ona slavna naprednost na nestranskarški podlagi, za katero še sedaj bolehamo in nekateri tudi že počasi unirajo.

Bila je to nežna rastlina, prinešena naravnost iz starokraj-skih kavarn, kjer se je reševalo narod med petjem habsburške himne, narodne "Naprej zastave Slave" in "Hej Slovani", in seveda z živoklici. Toda ker je čvetki manjkalo pristnega narodnega gnoja, se je razvijala le počasi, hirajoč pod trdo peto onih, ki ne poznajo narodnih idealov.

Toda prišel je novi odrešenik, nam zapel par ljubljanskih kupletov in si tako odprl naša srca, naše domove in naše denarnice. In zopet se je prebudil narod in z njim narodni ponos z vsemi, že davno pozabljenimi ideali. S tem se je pričela v naši naselbini nova doba, doba narodnih noš, narodnega regrata in s tem je bil konec moči vseh onih, ki so lajali v luno.

V cenetovi "zgodovinski"

knjigi bo vsa ta slavna zgodovina lepo opisana, lepo, vam pravim, in nepristransko. Zankrat se opisuje vse one, ki so opisovane vredni, oziroma, pri katerih se opisovanje izplača. Vsi pridejo na vrsto in vsako dobro delo bo zabeleženo, narkar pridejo mogoče celo medalje iz Beograda.

Narod bo torej kmalu rešen, ker ne samo da imamo zopet vse naše narodne ideale v žepih, imamo tudi Hooverja, imamo prosperiteto in za vogalom čakajo dobri časi, ki bodo padli na nas kakor mana na Izraelce.

Vsi oni pa, ki so lajali v luno so pozabljeni, ker šele selaj smo prišli do spoznanja, kako škodljiva je politika, in kako nezmislne so delavske organizacije. Vzemimo iz starih omar naše zaprašene narodne zastave in bandera, oblecimo se v narodno nošo, obesimo si na vrat škapulirje, pa bomo odrešeni — brez politike.

Spartak.

Socializem in komunizem

Detroit, Mich. — V vrstah zavednega delavstva se po svetovni vojni v politiki udeležuje dva dve struji, ki pa obe sledita Markovski ideologiji. Znatno pa se razlikujeta v taktiki za dosego svojih ciljev. Socialisti trde, da se zamore le z demokratičnimi metodami v mejah legalnosti in z izobrazbo mase doseči ekonomski preobrat v civiliziranih državah, dočim so komunisti prepričani, da je ta procedura prepočasna, zato se zavzemajo za drastično akcijo potom nasilja, dasi jim stoji nasproti mogočen vojaški in policijski aparat ter politično nezavedna masa. Njih simbol je seveda sovjetska Rusija, ki je vprizorila uspešno revolucijo v čisto drugih okoliščinah kot se danes nahaja svetovni proletarijat izven Rusije. V ožgled dejstva, da se mnenja in simpatije tega vprašanja križajo, sta aranžirala soc. kluba 114 in 115 med svojimi člani debato o tem predmetu, ki obeta biti zelo zanimiva. Govorniki nastopijo v slovenskem in angleškem jeziku. Na vprašanja po debati se bo po možnosti odgovarjalo. Debata se vrši v soboto 18. aprila ob 7:30 zvečer v Slov. delavskem domu na 437 Artillery ave. narkar sledi prosta zabava in ples v spodnjih prostorih. Vstopnina prosta. Občinstvo je vljudno vabljeno. — Odbor.

Fordovi dobički

Profit Ford Motor kompanije v prošlem letu je znašal \$44,460,823, kar je okrog \$40,000,000 manj kot leto poprej.

LEON TROCKI IN SOVJETSKI PETLETNI NAČRT

V velikem ekonomskem procesu, čigar cilj je Rusijo osamosvojitvi tudi industrialno, narkar biti veliki ruski revolucionar in poleg Lenina glavni ustanovitelj sovjetov, Leon Trocky, neaktiven. Ker se je spril z večino ruske komunistične stranke, ga je diktator Josip Stalin sprivil v pregnanstvo. Trocky je že dolgo svoje vrste politični jetnik na otoku Prinkip v Turčiji. Večinoma piše in čita. Imel je v delu novo knjigo o zgodovini ruske revolucije. Nedavno mu je zgorela vila, v kateri je stanoval. Rokopis za knjigo je rešil, zgorel pa mu je arhiv ter knjižnica, o kateri poročajo, da je vsebovala bogato zbirko raznih klasičnih, zgodovinskih in znanstvenih del.

KARL MARX

Njegovo življenje in njegov nauk.

Spisal M. BEER.—Prevel C. ŠTUKELJ

(Nadaljevanje).

5. Delovna mezda.

Ako površno gledamo, dobiva delavec plačo za svoje delo. V resnici jo dobi kot protiuslugo za svojo porabljeno delovno silo, popolnoma v skladu z vrednostnim zakonom s tem, da dobi toliko prehranjevalnih sredstev v izmenjavo, kolikor je običajno in v vsaki deželi potrebno, da zopet upostavi svojo porabljeno delovno silo, prav tako kakor dobi delovni konj toliko ovsu in sena, kolikor je potrebno, da ostane sposoben za delo. Kapitalist in proletarec izmenjata v gospodarsko zakonitih proporcijah gotovo množino blaga (prehranjevalnih sredstev) za enakovredno množino blaga delovno silo; blago za blago, menjalno vrednost za menjalno vrednost. Ker pomeni torej delovna mezda gotovo množino prehranjevalnih sredstev, se zvišuje — čeprav ostane neizpremenjena oblika —, ako padajo cene življenjskim potrebščinam, kajti delavec more potem s svojo neizpremenjeno mezdo kupiti večjo množino življenjskih sredstev. Obratno: ako se zvišujejo cene življenjskim potrebščinam, pada delovna mezda, čeprav ostane njena denarna oblika ista kot prej.

Ta po Ricardu formulirani mezdni zakon Marx sprejema, ali on ne obstane pri njem. Ricardo je smatral kapitalistični svet za razumen in edino mogoče — vsaj za časa, ko je spisal svojo knjigo, dočim je bil Marx napram njemu od l. 1843 dalje kritičen in ga je skušal negirati. Zato je raziskaval dalje in deljal približno takole:

Kapitalistični teoretik misli, da je vprašanje delovne mezde opravljeno, s tem da ga reši z vrednostnim zakonom. Mi pa vemo, da ima vsako blago ne samo menjalno, temveč tudi uporabno vrednost in da se ga kupuje radi te zadnje vrednosti. Uporabna vrednost blaga — delovne sile se pa vendar znatno razlikuje od uporabne vrednosti vsega drugega blaga: Uporaba delovne sile ustvarja menjalno vrednost in more ustvariti več menjalne vrednosti, kakor znaša njena lastna menjalna vrednost. Podjetnik lahko toliko časa rabi delovno silo, dokler ustvarja ne samo svojo lastno menjalno vrednost (vrednost življenjskih sredstev), temveč dvojno menjalno vrednost. Za ustvarjenje mezdne vrednosti potrebuje delavec dnevno 5 ali 6 ur; za kapitalista pa mora delati 10 ali 12 ur. Če bi bil delavec neodvisen, bi delal le polovico delovnega dne, da bi dobil svoja prehranjevalna sredstva. To delo imenuje Marx potrebno delo. Kot od kapitalista odvisen delavec mora izvršiti ne le potrebno delo, temveč tudi večdelo; delavec more sploh najti službo le pod pogojem, ako dela razen za svojo lastno potrebo tudi gotovo število ur za kapitalista brezplačno. Ali, kakor pravi Marx:

"Da je potrebna polovica delovnega dne za ohranitev delavca tekom 24 ur pri življenju, ga nikakor ne moti, da dela ves dan. Vrednost delovne sile in njeno vrednotenje v delovnem procesu sta torej dve različni veličini. To vrednostno razliko je imel kapitalist pred očmi, ko je kupil delovno silo . . . Okoliščina, da stane enodnevna ohranitev delovne sile le polovico delovnega dne, čeprav more delovna sila ves dan delati, da je torej vrednost, ki jo nudi njena uporaba v enem dnevu, dvakrat toliko velika, kakor njena lastna enodnevna vrednost, je posebna sreča za kupca, toda nikakor nobena krivica za prodajalca." (Kapital I.).

"Nobena krivica za prodajalca" — to je seveda pravilno z Ricardovega, toda nikakor ne z Marxovega stališča, kajti on čisto imenuje večdelo "neplačano delo"; on pravi n. pr.: "Kapitalist si brez plačila prilasti polovico vsake delovne ure . . ." (Kapital I. 18. poglavje), t. j. z drugimi besedami: vzeti nekaj brez protiplačila. Ali ta pripomba je tu postranska stvar. Nasprotno pa je zelo važno, da smo pri svojem razmotrivanju delovne mezde zadeli na Marxov nauk o večvrednosti. Kajti ta nauk je izhodišče vsega njegovega ekonomskega sistema.

(Dalje prihodnjič.)

ČIŠČENJE V CHICAGU

Vsakega pol leta ali kaj takega odstopi načelnik čiškaške policije in novi nastopi službo. Kakor prejšnji, tako tudi novi izjavi, da bo počistil mesto vseh zločincev. Ropi in umori pa se nadaljujejo kot običajno. Kot pravi policijska statistika, so roparji v Chicagu skozi lansko leto odvezli ljudem v denarju, draguljih in blagu \$3,845,017.

NE BO TEŽKO

Ste že izračunali, koliko boste morali od svojih dohodkov plačati dohodninskega davka? Ali koliko boste dobili dividend, koliko vam prinesejo ameriške vložbe — takozvani ameriški interesi in inozemstvu? Zdi se nam, da boste vse take zavoziljane reči rešili brez sodelovanja računarjev ter advokatov. Ampak prijetno le ni, če spada človek v to kategorijo, posebno še, če nima niti toliko, da bi bilo za zadostno hrano ter obleko.

MAKSIM GORKI:

POVEST O ZLOČINU

(Nadaljevanje)

VIII.

Veselo sta stopila v krčmo. S smehom in trščem.

— No, dragec! je dejal Salakin krčmarju, daj vsakemu kozarec žganja.

— Dobro! je dejal visoki črnolasi kmet, ki je stal za pregrajo. Imel je veliko pleso in je gledal Vanjuško tako ljubeznjivo, da je obstal sredi izbe in se v zadregi smehljaj.

— Pri nas je navada, je dejal krčmar, ko je postavil kozarec pred Salakina, da pravijo ljudje, kadar pridejo v krčmo "dober dan" ali pa "Zdravo". Gotovo nista domačina.

— Midva? Ne, midva... se pravi, ne prideva sicer od daleč... Trideset vrst... je razlagal Salakin

— Od katere strani? — Od tam — — Salakin je pokazal na hišna vrata.

— Torej ne daleč od mesta? je vprašal krčmar.

— Da... Pridi, Vanja, pij... — Ali je Vanja tvoj brat? — Ne! je hitro odgovoril Salakin. Kakšna brata, neki!

V drugem kotu pri vratih je sedel majhen kmet s šiljastim ptičjim nosom. Imel je sive in ostre oči. Vstal je, se približal pregraji in drzno ogledoval prijatelja.

— Kaj pa hočeš? ga je vprašal krčmar.

— Kar tako... je dejal kmet s trdim glasom. Misliš sem, da ju poznam...

— Usediva se nekoliko in se pogrejava, je dejal Salakin in se oddaljil od pregraje, potegnivši za seboj Vanjuško. Usedla sta se za mizo. Kmet s ptičjim nosom je ostal pri pregraji in je šepetaje nekaj govoril krčmarju.

— Odpeljiva se! je dahnil Vanjuška Salakinu.

— Počakaj malo! je glasno odgovoril Salakin.

Vanjuška je očitajoč pogledal tovariša in stresal z glavo. Sedaj pred ljudmi glasno govoriti se mu je zdelo nevarno.

— Prinesi nama še enega! je naročil Salakin.

Vrata so zahreščala in v krčmo sta zopet stopila dva moža. Prvi je bil star z dolgo sivo brado, drugi pa je bil čokat, imel je debelo glavo in kratak kozuh, ki mu je segal samo do kolen.

— Dober dan! je pozdravil stavec.

— Bog daj! je odvrnil krčmar in pogledal Salakina.

— Čigav je konj? je vprašal čokati in pokazal z glavo proti vratom.

— Od tehle dveh, je dejal kmet zateglo in je s prstom pokazal na Salakina.

— Da, najin! je potrdil Salakin.

Vanjuška je slišal vse te glasove in njegovo srce je od strahu obstalo. Zdelo in njegovo je, da govore vsi ti ljudje prav posebno, enostavno in mirno, kakor da vse vedo, da se nič ne čudijo in da samo nekaj pričakujejo.

— Odpeljiva se! je zašepetal tovarišu.

— Kdo pa sta? je vprašal čokati Salakina.

— Midva? Mesarja, je odgovoril Salakin. Z mesom trgujeva.

— Toda... Kaj govoriš?! je tiho in razburjeno vzkliknil Vanjuška.

Toda kmetje niso preslišali njegovega vzklika. Vsi štirje so obrnili poglede na Vanjuško. Salakin jih je mirno opazoval, le njegove stisnjene ustnice so trepetale. Vanjuška pa je pobesil glavo na mizo in je čakal z občutkom, da bo zdaj pa zdaj prenehala dihati. Molk, ki je bil težak kakor oblak, je trajal dolgo...

— Da, da, se mi je ždelo, je pričel čokati. Predni del vajinih sani je ves krvav...

— Tako? je drzno dejal Salakin.

— Jaz pa, je dejal stavec, nisem opazil krvi... Je to kri? — Pogledal sem krmo... Krma je črna... Pa sem si mislil: ogljarij... Daj mi kozarec vodke, Ivan Petrovič!

Krčmar je natočil kozarec in je šel počasi kakor oprezačoč maček k vratom. Kmet s ptičjim nosom je počakal, da se je obrnil, in je potem z njim vred stopil na cesto.

— No, je dejal Salakin, ko je vstal, no Vanja, sedaj pa morava iti! Kam pa je krčmar izginil? Plačal bi...

— Takoj pride, je dejal čokati, in si je pričel zvijati cigareto.

Vanjuška je vstal, pa se je zopet sesedel, zakaj noge so mu odpovedale, kakor da bi ne bile njegove. S topim pogledom je gledal v Salakinov obraz. Ko je opazil trepet na Salakinovih ustnicah, je pričel od bolečin in strahu jokati.

Krčmar se je vrnil sam. Ravno tako mirno kakor je odšel preje iz krčme, se je vrnil za točilno mizo, se naslonil na konočce in dejal staremu kmetu:

— Postalo je zopet topleje.

— Saj je zadnji čas, da mine zima.

— No, sedaj se bova pa odpeljala! je vzkliknil Salakin in je stopil k točilnici. Plačam!

— Počakaj malo! je dejal krčmar in se smehljaj tjavendan.

— Ne utegnava, je odvrnil Salakin tiho in je povesil oči.

— Le počakaj še! je ponovil krčmar.

— Toda čemu? — Tako... Poklical sem župana...

— Ničesar nočem od župana, je ugovarjal Salakin, zmignil z rameni in se pokrnil. Sam ni vedel, zakaj je to storil.

— Toda župan bi rad govoril s teboj! je počasi in tehtno spregovoril krčmar in se je oddaljil. Stavec in čokati sta postala pozorna ob tem prerekanju in sta stopila bliže k točilni mizi.

— Vprašaj te bo, kako to: Ti praviš, da si mesar — v saneh pa voziš prazne vreče za ogleje...

— Tako, hm, tako! je dejal stavec in hitro odstopil od Salakina.

— Ha!, je zaklical čokati. Konja sta ukradla!

— Ne! je vzkliknil Vanjuška s tenkim glasom.

Salakin ga je zazrnil z zaničljivo gesto in je dejal zasmehljivo:

— Kar je, je... Konec...

V krčmo je stopilo sedaj naglo in z velikim hrupom pet kmetov. Eden izmed njih, visok rdečelasec je imel v rokah dolgo palico. Vanjuška je gledal vse te ljudi z razprtimi očmi in se mu je zdelo, da so vsi pijani in da se z njimi vred ziblje vsa krčma.

— br dan, dečki! je dejal kmet s palico. Tak povejta no nam, kdo sta in od kod sta? Jaz na primer sem župan... Pa vidva?

Salakin je pogledal župana. Tedaj ga je naenkrat popadel silen krohot. Kakor da bi lajal stekel pes. Njegov obraz je postal blede.

— Ti se smejiš?! ga je nahrulil neki kmet surovo in si je pričel vihati rokave.

— Počakaj vendar, Kornej! ga je zadržal župan. Vse po vrsti! Vidva sta tako... Kar povejta odkrito in gladko: Kje sta dobila konja?

Vanjuška je zdrčal težko in počasi, kakor sneg od vlažnem vremenu s strehe na tla in je pričel klečeč in križajoč se govoriti. Jecljal je in njegov glas je bil zamolkel:

— Pravoverni kristjani... Ne jaz... On! Konja nisva ukradla... Oglarja sva ubila... Ubila sva živega človeka... Tam leži — ne daleč... V sneg sva ga zakopala... Konja nisva nagnala... Sam je zbežal... Z drugim sva se pripeljala semkaj... O Bog in vsega tega nisem jaz storil... Sam je zbežal... Saj se bo vrnil...! Pa ga nisva hotela... umoriti, on je sam pričel... z utežjo... Midva sva hotela v Borisovo... Hotela sva pri oskrbniku udreti... Skedenj zažgati... Konja pa nisva ukradla... On me je zapeljal...

— Končano! je zakričal Salakin. Strgal si je kučmo z glave in jo treščil pred noge kmetov, ki so stali pred njim tiho kakor nemi zid.

Vanjuška je obmolnil in povesil glavo na prsa. Roke so mu mrtvo visele od telesu in ves je bil mehak, kakor da bi se hotel zdaj pa zdaj stopiti.

Kmetje so zrl nemo in v zadregi predse... Potem pa je nekdo — bil je oni s ptičjim nosom — glasno in jezno dejal:

— Tako... osla!

Prišla sta, seveda, pred sodišče. In sta bila obsojena: Vanjuška šest let robije, Salakin osem let.

(Konec.)

KAM SPADAŠ?

Ako misliš, da so tvoje interesi enaki kakor Rockefellerjevi, Fordovi, Morganovi, Raskobovi, Youngovi in Mellonovi, tedaj je prav, da glasuješ za kandidate njihove republikanske-demokratske stranke. Če pa si delavec, se boš za svoje interese boril pravilno edino če postaneš aktiven član socialistične stranke.

OBLJUBE IN PRAKSA

Vsak demokratski in republikanski kandidat za župana v Chicagu, New Yorku, Clevelandu, St. Louisu itd., obljubeje prosperiteto, znižanje davkov, izgon zločincev, boljše sanitarne naredbe in naprave ter administracijo brez korupcije, dobro vedoč, da so take obljube samo "hot air" za opajanje volilcev. Leto za letom blufajo enako, in leto za letom se volilci res puste nablufati.

DRAMA IN GLASBA

Koncert, s katerim bo "Sava" vsakega zadovoljila

Chicago, Ill. — Zunaj spomlad, v srcu ljubezen. Done! bo iz grl Savanov na odru dvorane SNPJ v nedeljo 26. aprila popoldne. Spajala bo čustva mnogoterih src, jih vezala in gnala v brezkončje v "Hiawata Melody of Love". Na tem Savinjem koncertu bosta Hiawati Alice Artach in Stephanie Kochevar. Frances Artach iz Waukegana ju bo spremljala na klavir. Odpeval bo njima — figurativno rečeno — muški zbor Save s pesmijo "V tuji", ki bi se lahko imenovala tudi "Tozba po izgubljeni ljubljenci". Obe pesmi sta skladbi ljubezni; prva je hrepenenje po njej in njena opojnost, druga je pesem bolesti nad umrlo draženko.

Kdaj človeka bolj žene v naravo kot spomlad, posebno ljudi v velemestu? V bajne šume nam popelje ženski zbor Save Adamičeve "V gozdu". Ljubka, šetajoča skladba je ta Adamičeva. Mešan zbor pa bo nastopil v prelestno lepi Schwabovi pesmi "Dobro jutro", v kateri je vjeta vsa krasota zgodnjega jutra, žvrgolenje ptic, ki pozdravljajo rdečo zarjo in razlitje vzhajajočega solca na žarečem nebesnem oboku. Koncert bo otvoril zbor z delavsko "Mi smo mlada garda" in zaključil prvi del z "Zlato kanglico", z melodično skladbo rajске lepote.

Na programu je tudi par prizorov iz operete "Pri treh mladencih", ki je na glasu kot ena najlepših operet. Pa Miškota bomo zopet videli v Bučarjevem kupletu "Tac-ga osla pa ie ne" in "Kaj toliko mi klepeta." V humoreskah je on težko prekosljiv in tudi to pot se bo tresla dvorana vsled smeha ob njegovih pripovedkah iz življenja preprostega ljudstva, v katerem je dostikrat več lepote kot v življenju "izobražencev". Krona koncerta, vsaj pa drugega dela, bo angleška opereta "Cynthias Strategy" ("Strategija Cintije"), v kateri bodo nastopili Alice Artach, D. J. Lotrich, Johnny in Stephie Kochevar. Opereta je ljubka stvarca in bo "treat" za vse.

Torej lep program in upamo, da bo sleherna točka dobro izvajana. Program je vreden za vsako osebo kjerkoli vsoto 75 centov, kar je vstopnina na koncert, ki se prične ob 3. uri popoldne. Ljubitelje petja in prijatelje Save vabimo, da se ga udeležijo. Vstopnice se dobe v predprodaji pri pevecih, članih kluba št. 1 in v uradu Proletarca. Dobili jih boste pa lahko tudi pri vratih. Glavno je, da ne zamudite tega koncerta, ki bo v resnici lep.

P. O.

V Girardu nam predstavijo "Stare grehe"

Girard, O. — Po dolgem času bomo zopet imeli priliko prisostvovati igri, katero vprizori dramski odsek kluba št. 222 JSZ. v soboto 23. maja. Imenuje se "Stari grehi" ima tri dejanja. Komedijska, ki jo ne pozabite tako kmalu.

Trije gospodje "bečlarji", ki so v mladosti veliko živeli in grešili, so še vedno dostopni ljubezni, ako pride v njihov krog mlado dekle. To se v tej igri zgodi. Odkrāja mislijo, da je to njihova hči. Neverjetno? Seveda, en otrok ne more imeti treh očetov, toda v tem slučaju ni bil nihče izmed njih prav na jasnem, kdo je pravi. Njeni materi so vsi trije plače-

vali za otroka, ne da bi vedeli drug za drugega. Ko so si skrivnost izdali, so bili pač na jasnem, da so jo vsi trije takole radi imeli, pa je lahko vse tri naskrivoma prisilila, da so plačevali. Potegnili jih je.

Končno izvedo, da so bili prevarjeni, in da je pravi oče neki četrti možki; z dekletom torej niso prav nič v sorodu. Ampak njena hčerka je dostojno, ljubko dekle. Tem trem "bečlarjem" vodi gospodinjstvo v veliko zadovoljstvo. Vsi trije so si domišljali, da je zaljubljena v nje, oziroma v enega izmed njih. In koga pravzaprav ima rada? Videli boste na predstavi.

To seveda niso edine vloge. Ugajala vam bo postarana prejšnja gospodinja Kati, smejali se boste početju Koprivca, ki nagaja Kacri, ali na skrivaj si misli, rad jo imam! In kaj se zgodi z njima? Odgovor boste dobili na predstavi. Pa ženske, ki se čutijo sposobne za gospodinjstvo? Gospod, kateremu se ponujajo, je ves iz sebe. Katri je hudo. Nato pa se prikaže v sprejemno sobo kakor jutranje solnce mlado dekle. Dobi službo. Ves dom se spremeni. Ne pozabite priti na to predstavo.

Tudi druge zabave bo obilo. Prebitek je namenjen v prid ohijske konference JSZ., katera bo imela naslednji dan (v nedeljo 24. maja) zborovanje. Vršilo se bo v Slovenskem domu, kakor priredba v soboto zvečer. Naj še omenim, da je režija igre v spretnih rokah.

J. Kosin.

Dramska predstava v Moon Runu, Pa.

Moon Run, Pa. — V soboto 25. aprila bomo tu videli predstavo, ki jo priredi klub št. 175 JSZ. skupno z dramskim odsekom. Občinstvo tu in v sosednih naselbinah je vabljeno, da se je udeleži v čimvečjem številu. Naš klub bo naklonjenost vračal.

V nedeljo 24. maja se bo tu vršila konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice za zapadno Pensilvanijo. Dramski odsek vprizori ob tej priliki igro. Prebitek prireditev 24. maja je namenjen v prid Konference JSZ. iskreno zahvaljujem.

Sodrug, ne pozabimo prve

Dr. Andrew Furlan

ZOBOZDRAVNIK
vogal Crawford and
Ogden Ave.
(Ogden Bank Bldg.)

Uradne ure: Od 9. do 12. dop.,
od 1. do 5. popoldne in od 6. do
9. zvečer. Ob sredah od 9. do
12. dop., in od 6. do 9. zvečer.
Tel. Crawford 2893.
Tel. na domu Rockwell 2816.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON

Office hours at 3724 W. 26th Street.
Tel. Crawford 2212.
1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1858 WEST 22ND ST.
4:30—6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by
appointments.
Residence Tel.: Crawford 8440.

Prisopajte k SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva.
Deset članov(ice) je treba za
novo društvo. Naslov za list in
za tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE.,
CHICAGO, ILL.

priredbe kluba na Imperialu v Slov. domu dne 9. maja. Obiščimo jih v velikem številu. Čujem, da se za to prireditev tudi mladina zelo zanima. To je za klub na Imperialu jako veselje. Brez mladine naši klubi nimajo bodočnosti, torej čimveč jo pride v naše vrste, toliko lepši in hitrejši bo napredek.

Klub št. 175 na Moon Runu bo imel v bodoče seje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. pop. Udeležujte se jih redno. Rojaki, ki še niste člani, pridružite se!

J. Ambrožič.

Koncert tenorista Banovca v Braddocku

Braddock, Pa. — V soboto 18. aprila bo imel v Mestni dvorani na Library St. koncert splošno znani operni tenorist Svetozar Banovec. Prične se ob 8. zvečer. Na sporedu so slovenske narodne in klasične pesmi ter nekaj hrvatskih in angleških.

O Banovčevih koncertih se pohvalno izražajo ne le kritiki v slovenskih listih, nego tudi v angleških, čeških in drugih, ki so pisali o njemu.

Dolgo smo gojili željo, da bi prišel tudi v našo naselbino, predno se vrne v Jugoslavijo.

Zelja je nam izpolnjena. Prilika nam je dana, da tudi mi čujemo bisere slovenskih pesmi, kakor jih predvaja priznan operni tenorist Banovec.

Z ozirom na izredno slabe čase je vstopnina le 50c, da je s tem slehernemu omogočeno priti na koncert. Zdej se vam nudi zadnja prilika. V soboto 18. aprila vsi v Braddock.

Odbor.

Dve predstavi na Syganu

Sygan, Pa. — Ker nismo imeli posebnosti — kajti slabe razmere niso ne novica in ne posebnost — iz te naselbine že precej časa ni bilo glasu. Zdej pa vam lahko sporočim novico, da bomo imeli na Syganu v dvorani društva "Bratstvo" št. 6 SNPJ. v soboto 9. maja prireditev, na kateri bomo videli v slovenskem jeziku predstavo "Stražar in postopač", v angleškem pa "The Comming Champion". Čuli bomo tudi govornika in deklamacije. To prireditev bo imel klub št. 13 JSZ. Kdo so igralci in druge podrobnosti tega sporeda boste čitali pozneje. Po programu bo plesna zabava. Obeta se nam torej zelo zanimiv zabaven in poučen večer. Pridite gotovo in privedite s seboj prijatelje in znance.

Frank Ursitz, tajnik kluba.

OGLAŠEVALCE V PROLETARCU

vam priporočamo v naklonjenost. Ako vam lahko postrežejo enako dobro kakor drugje, zaslužijo, da jih patronizirate! Povejte jim, da vas veseli,

ker oglašajo v Proletarcu

KNJIŽNICA KLUBA ŠT. 1 J. S. Z.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

(v upravištvu Proletarca)

ima na razpolago bogato zbirko knjig v slovenskem in angleškem jeziku, katere izposojuje proti mali odškodnini članom in nečlanom.

Urad odprt vsak dan izvzemši nedeljo in praznikov in ob večerih razven torka večera.

Knjižničar.

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
ATLANTIC PRG. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 2012

A. H. Skubic, predst. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE

CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.

Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

Pravi prijatelj

V SLABIH ČASIH JE HRANILNA VLOGA V SIGURNI BANKI.

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILLINOIS.

Park View Wet Wash Laundry Co.

FRANK GRILL, predst.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGU

Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Ciceru in Berwynu in dovažajo čistega na dom.

TOČNA POSTREŽBA DELO JAMČENO.

Telefoni: Canal 7172-7173

1727-1731 W. 21st St. Chicago, Ill.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR, lastnik.

1724 S. Sheridan Rd., No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinj, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarnice.

SLOVENCEM PRIPOROČAMO

KAVARNO

MERKUR

3551 W. 26th St., CHICAGO, ILL.

(V bližini urada SNPJ in Proletarca.)

FINA KUHINJA IN POSTREŽBA.

KARL GLASER, lastnik.

Adam Milkovič:

SUŽNJI KRVI

ROMAN ČUVSTEV IN NAGONOV ČLOVEKA

Vse pravice do ponovne izdaje pridržuje avtor.

(Nadaljevanje.)

"Sedaj imate dosti," je rekel in z akrobatsko spretnostjo vrgel polič v zrak. "Se enega," je ukazal točajki, ki se je v zamazanem predpasniku prevalila skozi gručo.

Oni v kotu so zaigrali in zapeli. V sredini, kjer je le bilo kaj prostora, sta se pričela dva zvijati. Plesala sta in posnemala zamorski ples. On je gledal v tla, ona po drugih, ki so se smejali, ter udarjali takt z nogami in steklenicami. Potem so se spoprijeli še drugi in vse se je gnetlo v živi kepi in butalo drug ob drugega.

Gospod Johnsohn, pojdi, da zapleševa; želim se dotakniti tvoje telesa," je pošepetala in ga vsčipnila dvajsetletna ženska izbujejenih oči in velikim krivcem sredi čela. Johnsohn je sklonil glavo in pogledal v dekleta.

"Ne grem dekle," je rekel. "Jutri osorej bomo plesali; a ne tako! Vse lepše, vse slajše bomo plesali."

"Se lepše?" je raztegnilo obraz deklet. Mornarji so zapeli, Johnsohn je pomežiknil in zapel z njimi.

V tem hipu je pri vohodu preplašeno obstala mlada ženska — Madalena. Njene črne oči so se zarile v mrčni prostor; potem je položila roko na levo stran prsi in ko je zagledala rdečebreckatega mornarja — plaho zbežala.

Ko jo je Johnsohn zapazil, mu je obstal glas v grlu. Je — ali ni? Je to ona — ali ni? Toliko časa jo išče, zagleda jo, pa ne ve, je prava ali ni. Ni dolgo premišljal. Pokočil je izza mize, vrgel nanjo bankovec in planil proti izhodu.

Mornarji so stisnili glave. "Vohun je bil," je uganil najstarejši med njimi. Tu na roki so mi ostale njegove oči, s katerimi je tako pazljivo meril obraze in lovil besede."

"Vohun?" so se spogledali vsi. Oni v kotu so udarili znova in zapeli.

"E, nič zato!" je zategnila ona s krivcem na čelu in stegnila desnico. "Natočite mi, da pijemo, pojemo in se ljubimo, ha, ha, ha — ljubimo do kraja!" Nastavila je čašo in za njo vse druge, da je zvenketalo glasno in še glasneje, dokler niso bile čaše polne, čisto polne. Potem so zapeli, se stisnili, grabili in krohotali.

"Beživa!" je pridvela tisti trenutek Madalena iz podzemlja, "oni vražji mornarje se pogal za menoj." Kakor piš sta zdrvela po ulicah, za njim so odmevale stopinje . . .

Deset minut kasneje sta gledala ne daleč od sredine mesta skozi okno. S strahom sta opazila, kako je izza uličnega vogala prihitel srednjevelik človek. Pod lučjo, ki je razsvetljevala del ulice je bilo videti, da ima na glavi mornariško čepico.

"Glej," je pošepetala Ramon, "naprej hiti, pes prokleti."

"Zgrešil me je," je pristavila črnolaska, in se skrila za zaveso.

Johnsohn je hitel dalje, od časa do časa obstal in prisluhnil. Zaman. Nikjer sledu . . . Ko je prihitel zopet v sredino mesta, je stisnil pesti in se vrnil v podzemlje.

"Kje si bil, Johnsohn?" se mu je približala ona s krivcem na čelu. Mornar si je pogledal bnke in pogledal v blede obraz.

"Plesati sem hotel, pa mi je ušla, E," je zategnil, "pa bomo že trčili skupaj!"

"In zakaj ne plešeš z menoj?"

"Beži vsiljivka!" ji je pihnil Johnsohn izpod brk. Namrdnila je lice, a ga kmalu zopet izravnala. Proseče je uprla oči v mornarjev obraz in Johnsohn ji je natočil do roba. Mornarji so se dogovorili in eden izmed njih je vstal.

"Kdo si?" je vprašal.

"Kdo?" je ponovil Johnsohn, "to je stvar mene samega." Vstal je tudi on in napel prsi, da je pokal temni jopič. "Ako ni komu dobro v želodcu," je rekel, "naj udari po mizi." Zdajci so padale pesti druga za drugo, dokler ni udaril tudi sam Johnsohn. Tisti hip je odbil konec deske . . . Nastal je trenoten molk, v katerega je zarjovel zopet Johnsohn.

"Vidim, da ste bolni vsi, z menoj vred vsi, evo," je zgrabil mizo in jo tresčil med nje. Ko pa se je okrenil, ga je nekdo tresčil po ustih in takrat so mu namah odpadle brke . . . Obstal je. Zdelo se mu je, kakor da je nekdo kriknil: "Ti si Burov!"

Ko je prišla policija, je mornar pokazal svoj detektivski znak in se nasmejal. "Jaz sem Burov, kaj hočete od mene?"

V tem času sta prestevala Ramon in Madalena denar, ki jima je bil še ostal. Samo nekaj stotakov še! Kaj naj storita, ko jima poide še to?

"Malenkost," je rekla ona, "zaslužila bom jaz sama."

"Ti? Kako?"

"Grem v varijete, se postavim na oder, pa se parkrat zavrtim na levo, parkrat na desno in . . ."

"Ne, Madalena," jo je prekinil on. "Raje

vidim, da ležiš na plesnih deskah z menoj vred v mrtvaškem prtu, kakor pa, da bi bil oger živa grobnica najine ljubezni."

"Ne kruli," se je obrnila Madalena. "Govoriš, kakor otrok. Ljubezen? Da, ljubezen brez denarja?, dragi, kako si predstavljaš tako življenje?"

"Madalena!"

"Kostrunček ti," je priskakljala k njemu ona, "kajne, saj mi dovoliš. Dvojna korist je pred nama; denar in veselje. Kaj se hočeva vedno potikati po gorah in skrivnih luknjah. Kaj je to življenje?"

"Ti se mi izneveriš Madalena," se je izdal Ramon.

"Jaz? Kaj misliš, da je prisega, ki sem ti jo položila ovenel list, ki pade lahko vsak čas na tla?"

Potem, ko je Ramon dolgo slonel na njej, je dvignil oči. "Dobro," je iztrgal v bolestjo, "pleši, a ne zaabi, da si — žena!"

"Nikdar!" je proti svoji volji vztrepetala Madalena, "ti si me rešil zveri, jaz te bom rešila denarne propasti."

Sklenila sta, da se presešita v sosednje mesto Niens, ki leži kakih šestdeset milj severozahodno od tega pristanišča. Tam sta se nastanila pod tujim imenom Ines Niktalope. Ramon naj bi bil njen manager; zakaj dobre plesalke brez tega priveska ne smejo biti.

Naslednjega dne je stala Madalena pred upravnikom China varijeteja, visokorastim gospodom globokih zarez na obrazu in b. a. g. oči. Predstavila se mu je s svojim novim imenom: Ines Niktalope, plesalka pariških odrov. Upravnik varijeteja gospod Ampere, se je lepi dami globoko priklonil in ji obljubil angažma pod pogojem, ako preizkušnja srečno izpade.

Drugo jutro je že visela njena slika v okvirju najnovejših atrakcij Chino varijeteja. Ljudje so postajali in čitali: "Halo! Senzacija! Pariška plesalka Ines Niktalope nastopi . . ."

Prvi uspeh je bil tu. Na večer istega dne je bil naval v varijete izredno velik. Točno ob določeni uri je stopila na oder Ines Niktalope v tankem prosojnem oblačilu. V dvorani je zašumelo in utihnilo. Plesalka se je klanjala mirno in elegantno, kakor roža, ki jo ziblje vetrič. Prav pod odrom, v prvi vrsti je sedel Ramon. Najraje bi bil skočil k njej, jo dvignil in jo odnesel nazaj v pustino med šumenje vode nad mlinskim kamenom, tja daleč v samoto — pa ne more. Pustiti jo mora tu, zaradi nje same in zaradi — denarja . . . Odnesel bi jo nazaj, tam bi jo privil k sebi in bi ji rekel: "Madalena, tu, tu, pa če tudi morava umreti. Srce mi ne dopušča; vsak tvoj gib na odru je meni sunek v srce. Po tebi hrepeni preveč poželjivih oči . . ."

Madalena je plesala. Plesala je divje in strastno. Ljudje so strmeli in ploskali, metali v njej cvetje in jo klicali pred zastor. Vsi, edino Ramon se ni navduševal. Mirno je sedel med njimi, časih malomarno premeril razkričane obraze in se zopet sklonil. Ljudje so opazili čudnega posetnika. Pride, plača vstopnino, pa se dolgočas tu in spi — in tako blizu je tej ženski, ko bi dal človek vendar par stotakov, da bi ga na primer učila v zaprti sobi plesati. Kakor, da bi slutil te očitke sosedov — vstal je in z mrkim obrazom odšel iz dvorane, ne da bi komu pogledal v oči.

Ko je pritaval do stanovanja, si je prikrl obraz z rokami in strmel v mrak. Pred očmi je venomer videl svojo ženo, kako pleše, se zvija in meče raz oder poljube.

"Madalena!" jo je zaklical v brezmejni boli, "ne pleši Madalena!" Preveč jih je, ki hrepeno po tvojem telesu!"

Madalena pa je plesala naprej, se ozrla se ni nanj. Zdajci pa je vstala iz kota temna senca.

"Kdo je?" je skočil Ramon korak naprej. Črna postava se je zganila in spoznal je njen obraz.

"Oče!" je kriknil.

Oče pa je stegnil roko proti oknu. "Ona je . . ."

"Ne oče, ona ni vlačuga!" Zgrudil se je na blazine, pred njim se je pačila Madalena, iz kota je kazal nanjo oče.

V zvoniku so tolkle ure. Ramon se je vzdramil, na vrata je bil nekdo trdovratno trkal.

"Oprostite, gospod manager Forestier, velika neprilika," je tarnala hišna gospodinja, debela visoka ženska z luninim obrazom in mesarskimi rokami.

"Kaj pa je zopet gospa?" si je z nejevoljo uravnal Ramon obraz.

"Ležala sem že gospod Forestier, pa nisem mogla zaspati. Moža ni doma . . . jaz pa imam tako hude bolečine v nogi." Prijela se je za stegno in ga privzdignila. Ramon je bil opazil, da je ženska v srajci, preko katere je ogrnila plašč.

"Bolečine?" je tjavendan ponovil.

"Ali bi gospod manager mogli danes mesto njega masirati?" Revmatizem . . . Vsako noč moramo masirati, gospod."

(Dalje prihodnjt.)

PROLETARCI

RESNIM IN PAMETNIM V PRESOJO IN ZABAVO

Čikaške razprtije, ali 'ins and outs'

(Nadaljevanje.)

"Če bi le teh prokletih socialistov ne bilo," je klela na neki seji nekega društva SNPJ. v Chicagu hudo razpaljena sestra. Huda je že po svoji naturi in rada kritizira, neoziraje se, koliko dela s tem komu krivice, in takih tipov se poslužuje "outs" za svoje namene.

Outsi so zelo aktivni v politiki — v konzulsko-kraljevaški v politiki narodnih ohceti in v demokrati-republikanski politiki. Društva in jednote bi radi pretvorili v svoj kraljestvo za svojo politiko in svojo eksistenco.

Ampak če bi le teh preklanih socialistov ne bilo, da bi jih kokija!

Vsa jeza gre proti njim. Včasih so nekateri domnevali, da je potrebne le, ako si član kluba št. 1, pa se ti izpolnjujejo ambicije. Ta ali oni je včasih mislil, da je dobro biti v klubu št. 1 tudi zato, da jim bodo protektirane službe. Ne prvi ne drugi niso pristopili vsled prepričanja, nego iz osebnih nagibov. Tisti, ki so mislili, da je klub nekaka garancija za službo, so kmalu uvideli, da se s tem ne peča, pa so odstopili. Bolj vztrajni so bili oni, ki so imeli večje ambicije kakor samo službe. Eni teh so celo domnevali, da se jih ne bi smelo kritizirati neglede kaj počno "izven kluba", saj so vendar člani in bilo bi grdo, "napadati sodruge".

Andrej Kopal je prenehal biti član, ker so ga sodrugi "napadali", kakor je sam zatrjeval. Misli je pač, da je članarina, ki jo je plačeval klubu, zavarovalnina, ki ga bo varovala pri plezanju na Pike's Peak, da ne zdrsnje navzdol. Ampak če bi klub št. 1 bil tukaj zato, da varuje karakterje, katerih edini program so osebne ambicije, bi res ne bil socialističen. Iz socialistične organizacije odpada vse samo od sebe, kar ne spada notri. Ljudje brez prepričanja, in pa tisti, ki poznajo samo sebe in svoje koristi, nimajo dolgo obstanka v socialističnih organizacijah. Odlete in se potem neznansko togote, češ, da so se prevarali, ker so mislili, da so med socialisti, pa so spoznali, da nismo to kar so si oni predstavljali. Potem klestijo vsevpred, hujskajo, tudi obrekujejo, in nato za vse te špette vržejo krivdo na — socialiste. "Politika ven!" vpijejo takile politikanti, in marsikak papagaj se teh besed nauči in ponavlja v dopisih, "s politiko ven iz društva!" Seveda nikjer ne pove, kakšna je tista politika. Med vrsticami pa lahko vidite, da misli: "Socialisti, marš ven! Mi ne maramo, da bi vi vedno gledali na nas!"

V Chicagu sta jim v napatje dve stvari: klub št. 1 in Proletarec. Klub št. 1 deluje nepresnato od l. 1903. Ves čas je napadan toliko kakor še nobena druga posamezna organizacija med ameriškimi Slovenci. Vzrok je, da je klub št. 1 svojo nalogo vestno vršil ter jo vrši danes.

Andrej Kopal ga je imenoval nedavno v svojem listu za "zakotni klub". On ve, da je vrgel psovok, toda vrgel jo je za "duševno" hrano svojim ožjim pristašem, ker med drugimi ne bo ničesar zalegla.

Fr. Bostič je na prvi konferenci Jugoslovanskega delavskega sveta 21. feb. to leto na vso moč glasno izjavil, da je bil tudi on enkrat član, pred dvajsetimi leti ali kdaj je že to bilo, toda ko je nas spoznal, kakšni smo, je odstopil in mu je hudo hudo žal, da je sploh kdaj bil zraven, in ves je radosten in ponosen, da ni več zraven.

To izjavo mu kajpada ni narekoval razum, nego sovraštvo, ki je v njemu tako razpaljeno.

da je pripravljen podpreti vsakega Z. Novaka ali A. Koba'a, samo da bi "afiksai" socialiste. Saj ni on edini, ki je bil že kdaj mesec ali dva član socialističnega kluba ali stranke. Toda, bil je samo ČLAN, ne pa SOCIALIST iz PREPRICANJA. Slednjega ni imel, in je naravno, da je "odstopil". Zato pravim, vse, kar v socialistično organizacijo ne spada, odpade samo od sebe. Rojak Fr. Bostič s takimi izjavami ne jemlje nič kredita socialistom in njihovim organizacijam. Če pa misli, da si ga s tem dela sebi, bog mu ga žegnaj! Mi mu ga nismo nevoščljivi in zase bi ga z enakim zgražanjem odklonili, kakor on odklanja z zgražanjem svoje "dvomesečno socialistično včlanjenje" . . .

Napori, da bi uničili klub, se jim niso posrečili, dasi so ga včasih s svojimi napadi in denunciacijami pritirali na zelo šibko točko. "Proletarca" niso mogli stlačiti v rakeve, dasi so skupno s komunisti in eselpisti pripravili v ta namen mnogo tisočakov. Podpirali so Z. Novakovo "Gl. Svobodo" s stotaki in kampanjami, preje so enako pomagali M. Kondu, pozneje Bartuloviću in pred njim

tudi eselpistom, ki so v nadi, da spravijo "Proletarca" v večnost, ustanovili "Socialistično Zarjo". "Glas Svobode" ni več; eselpistične "Socialistične Zarje" ni več; "Delavske Slovenije" ni več; "Delavca" ni več. "Proletarec" je še tukaj, jačji kot kdaj poprej!

Dobro, če ne moremo zaviti vratu "Proletarcu", dajmo ga "Ameriškemu družinskemu koledarju" — na stroške SNPJ. Za udušitev "Proletarca" in J. S. Z. so pripravili mnogo tisočakov, naj jih zdaj nekaj zapravi tudi dobra mati SNPJ.

Na prošli konvenciji SNPJ. l. 1929 v Chicagu so "outs" začeli s kampanjo, da SNPJ. začne izdajati svoj "velik" koledar. Bilo je to že proti koncu zborovanja. Delegacija je kmalu spoznala trik ter zavrgla predlog, kakor so si ga oni zamislili. Potem je prišel predsednik Kopalove Svobode Fr. Vidmar pred svoje društvo v Lyonsu z iniciativo, katero so izdelali v krogu njihove inc. Bila je že predložena, potem so strategii stopili skupaj, in rekli: Je še prekmalu, saj je konvencija komaj minila, pozneje čakajmo kako leto.

Letos je šel Franto Vidmar spet z iniciativo pred društvo v Lyonsu. Tega nismo izvedeli iz jednotnih zapisnikov, ali iz Prosleve, nego iz — Kopalove Svobode, ki piše ovako:

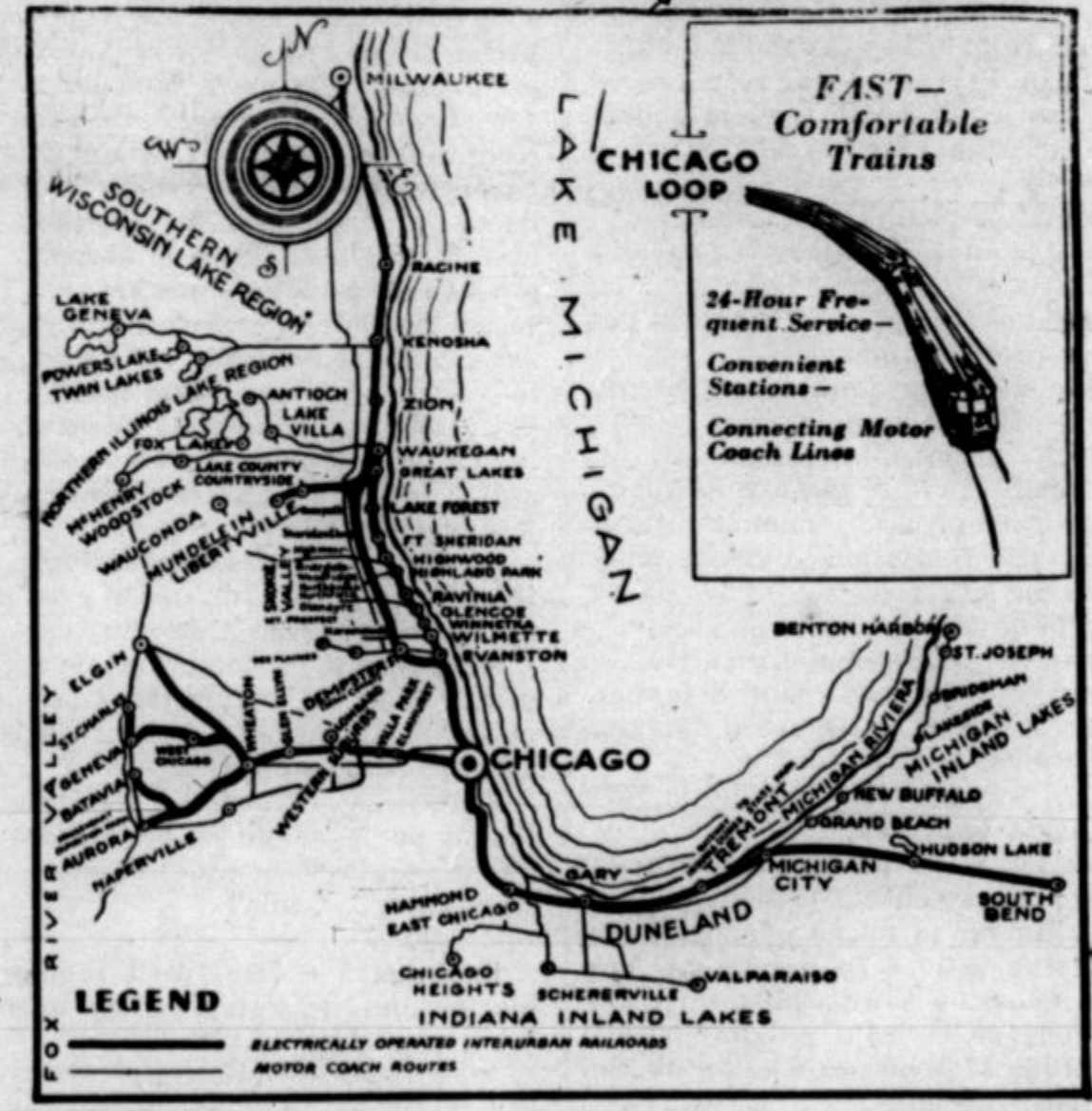
"George Washington" društvo S. S. N. J. Lyons, je predložilo iniciativo, da jednota prične izdajati koledar za svoje članstvo. Vsi argumenti o dobrih pogojih za uspeh in koristnost knjige so zaman. Kakor da bi se zaganjali ob mlin na veter. "Naročili so nam, da počakamo do konvencije. Čakali smo že do zadnje, jednota pa radi tega trpi, samo da ima socialistična mašina več dobička z razpečevanjem svojih izobraževalnih koledarjev s presvčljivim; ametiškimi slikami nagih punčk. Odborniki najbrž mislijo, da bi ne mogli konkurirati."

Krasna kobalska logika. kobalska morala in slovenščina.

Nekaj o "nagih punčkah" in Kopalovi-Vidmarjevi ljubezni do interesov SNPJ. povem v prihodnji številki. — K. T.

Prva Jugoslovanska restauracija
DOMAČA KUHNJA
Otto and Jerry Miškovsky, lastnika.
4047 W. 26th Street
Se priporoča Slovencem v post

Obiskujte svoje prijatelje in sorodnike pogostoma

CHICAGO AURORA AND ELGIN RAILROAD

NORTH SHORE LINE

SOUTH SHORE LINE

Naravnost v krasno okolico zapadno od Chicaga in v Fox River Valley.

Aurora	Lombard
Elgin	Villa Park
Batavia	Elmhurst
Geneva	Westmore
St. Charles	Warrenville
Wheaton	West Chicago
Glen Ellyn	Wayne

Vlaki vozijo iz Jackson in Wells St. postaje ter se ustavljajo na Garfield Park Rapid Transit postaji, kjer dobite zvezo s Canal St., Marshfield Ave., Kedzie Ave., Laramie Ave., Oak Park Ave., Forest Park, Maywood in Bellwood (izvemaj posebnih brzih vlakov, ki se ne ustavljajo na Maywood in Bellwood.)

Izredne ugodnosti za vsa mesta in vasi ob krasni North Shore in Skokie Valley progi.

Milwaukee	Highwood
Racine	Highland Park
Kenosha	Ravinia
Zion	Glencoe
Waukegan	Hubbard Woods
Great Lakes	Winnetka
Lake Bluff	Kenilworth
Lake Forest	Mundelein
Fort Sheridan	Libertyville

POSEBNO NAZNAČILO
Ob nedeljah posebni izletniški vlaki na North Shore progi za Milwaukee in Adams in Wabash postaje ob 8:30 jutraj. Večji listi dajbi za vse vrzeloze vlake do ponoči. Vožnja \$3 v oha kraja.

Vlaki vozijo iz Roosevelt Rd. postaje in se ustavijo na Adams in Wabash, Madison in Wabash, Randolph in Wabash, ter Clark in Lake Loop postajah; dalje na Grand Ave., Belmont Ave., Wilson Ave. (Uptown Central Station) in Howard St. postaji na severni strani.

Vozi v industrialne kraje južno od Chicaga, v Duneland ter v letoviška v Indiani in južnem Michiganu.

South Bend	Tremont
New Carlisle	(the Dunes)
Hudson Lake	Gary
Michigan City	East Chicago
Hammond	

Dobra zveza s Shore Line Motor Coach Company na postaji v Michigan City za

Benton Harbor	Lakeside
St. Joseph	Union Pier
Bridgman	New Buffalo
Sawyer	Grand Beach

Vlaki odhajajo iz Randolph St. I. C. postaje in se ustavljajo na Van Buren St., Roosevelt Rd., 53rd St. (Hyde Park) 53rd St. (Woodlawn) in Kensington (izvemaj izrednega hrastovlaka jutraj in sveder, ki se ne ustavlja na 53rd St. in Kensington).

Za vse informacije kličite Traffic Dept., Randolph 8200

Najboljše ugodnosti in postrežba za vse kraje čikaške okolice

Jekleni brzovlaki, izrurno in postrežljivo vlakospremno osebje, mnogo udobnih postaj, pogosti vlaki redno ob času, redne zveze za avtobuse, jedini in razgledni voz, to je prvovrstna postrežba na elektrificiranih čikaških kamorkoli se želite peljati. Nobenega pra-

hu. Odpotujete kadar se vam poljubi. Nobenih zaprek. Lahko najimate posebne voz, cel vlak ali pa avtobus za izlete. Za informacije se obrnite na Outing and Recreation Bureau (postrežba brezplačna) 72 W. Adams St., Tel. Randolph 8200.

Stremljenja za monopoliziranje glasovnice

(Nadaljevanje s 1. strani).
nine ohranjen tudi za državne organe, kajti drugega pomena prohibicija itak nima več.

Demokratski bossi, njim na čelu multimilijonar Raskob, skušajo poriniti v ospredje za prihodnje predsedniško kampanjo vprašanje moče in suše. Raskob pravi, naj se demokratska stranka izreče za "močo", republikanska se bo za sušo, in ljudstvo se bo spet teplo za vprašanje pijače. Kapitalisti bi zabolili kampanjske fonde obeh strank z milijoni, kakor zadnjič, in oba kandidata bi bila seveda "varna" za kapitalistične interese.

Senator Norris svari ameriško ljudstvo pred nevarnostjo dveh reakcionarnih kandidatov, med katerima ne bodo imeli progresivni volilci česa izbirati. — Saj tudi leta 1928 niso imeli, čeprav so mnogi progresivci agitirali za Smitha. Žal, da radikalci, kot je Norris še vedno nasprotujejo zgraditvi prave ljudske stranke.

Progresivci bodo storili ameriškiemu ljudstvu dobro, če ne bodo ribarili v republikansko-demokratski stranki ter se združijo v socialistični in sprejmejo njen program, katerega zdaj nimajo ljudstvu je treba predočiti, da vprašanje mehkih in močnih pijač ni življenjski problem, pač pa je tak problem ožeplosnost, zniževanje plač milijonom delavcev, starostna zavarovalnina, dola brezposelnim in pa kriza med farmarji. Tudi prohibicija je vprašanje, ki ga stranki grafratarjev nočeta pametno rešiti. Kar je razumnih ljudi, ne bodo več dolgo pomisljali, nego se bodo odločili za socialistično stranko in njen program. Drugi milijoni bednih delavcev in farmarjev se spametujejo kdaj pozneje. Prej ne bo rešitve iz tega debakla.

Tudi trgovci so prizadeti radi depresije, piše zastopnik Prosvete A. Zidanšek. Male trgovce tepejo delno slabi časi,

deloma pa konkurenca, v sled tega jih je dosti, ki so prisiljeni trgovino zapreti. Velike ribe požirajo male, pravi pregovor. Velike trgovine uničujejo male trgovine. Tukajšnja velika "trgovska riba" je Glasner Brothers, katera je pogoltnila že dosti malih. To je judovsko podjetje, ki zna na premeten način delati "Cash Only Business". Male ribice (male trgovine) pa pobirajo drobtine, ki ostanejo velikim. Tudi par tukajšnjih slovenskih trgovcev pobira take drobtine. Pa se dobi "dragi rojak", ki jim še te odriva. Naj mu dobro tekne.

V Conemaugh, Pa., imamo Slovenci johnstownskega okrožja svojo hranilno in posojilno društvo. Ta koristen denarni zavod je pripomogel že mnogim Slovincem in drugim do domovanja. Gre jim na roko v vseh ozirih. Vzlic sedanjih depresiji stoji ta slovenska ustanova na trdnem temelju. Mnogi, posebno ustanovitelji, so ponosni nanjo, in to po vsej pravici. Saj je to prvi slovenski zavod, in drugi, to je ob enem DELAVSKO podjetje. Pa se je našel "dragi rojak", kateremu je tudi ta zavod napoti. Izrablja sedanjo gospodarsko krizo in ruje proti. Po metodi čikaškega Bruceja ropota zoper vse, kar je naprednega. Slovenci, kateri razumejo, kaj pomeni zanje delavsko podjetje, se pač ne bodo pustili zavajati.

Tukajšnje mladinsko podporno društvo Flood City S. N. P. J. priredi obletnico svoje ustanovitve dne 18. aprila. Na sporedu bo igra, govori itd.

Socialistični klub na Franklinu bo imel majsko slavnost v soboto 2. maja zvečer. Na sporedu je slovenska in angleška igra ter več drugih točk. Občinstvo je vabljeno, da pride na to slovensko manifestacijo. Deležno bo dobrega duševnega užitka in zabave, ob enem si na takih prireditvah krepi delavsko zavest.

Od povsod poročajo, da je bila minula zima jako mila. Tudi pri nas ni bilo hudega mraza. Gre pa okrog glas, da je kljub mili zimi zmrznila tukajšnja slovenska fara. To ne reče bomo že kako preboleli.

Premogarji delajo le dan do dva v tednu. Sploh je obrat vse industrije žaltav. Ni za živeti, ne za umreti, kot je pisal S. Snoy.

John Langerholc.

ODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V BARBERTONU IN OKOLICAH. Seje kluba št. 232 JSZ. se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani društva "Domovina" na 14. cesti. Sodrugi, prihajajte redno na sejo in pridobivajte kluba novih članov, da na ta način ustvarimo močno postojanko J. S. Z. Somiljenike vabimo, da se nam pridružijo. Socialistična stranka je v tej deželi edina delavska stranka s konstruktivnim programom, s katerim si delavstvo lahko pribori boljše bodočnost in končno osvoboditev iz mezdne sužnosti.

Prejstava in drugo

Power Point, O. — Ako se prav spominjam, je preteklo že par let, od kar se ni iz te nasebine še nihče oglašil v Proletarcu.

O dobrotah nimam česa poročati, ker jih nismo deležni. Tu se ljudje vozijo na delo v sosedne kraje, ker ga pri nas ni. Toda kamor se človek obrne, je slabo.

Tudi farmarji občutimo krizo, pa ne tako hudo, kakor industrijalni delavci v velikih mestih. Na farmah se dobi še vedno kaj za pod zob.

Kar se tiče napredka, pa na Power Pointu še ni tako slabo. Klub št. 9 JSZ. trdno stoji in obeta se mu še več aktivnosti. Včas nam pride tudi S. Jos. Snoy malo pomagat.

Iz Bridgeporta pridejo sem tudi 25. aprila. Vprizore nam dve igri, eno v slovenskem in drugo v angleškem jeziku. Sploh bo spored tak, da bo zadovoljil starejše in mladino. Vprizoritev se vrši v Andy Kaplanovi dvorani. Prične se ob 7. zvečer. Po igri bo plesna zabava, na kateri igra orkester štirih sester. Rojaki v tej okolici so vabljeni, da nas posejijo, kajti takega sporeda pri nas še niste imeli priliko videti.

Jedil in pijače vam tudi ne bo treba s sabo, ker bo klub poskrbel, da boste v vseh ozirih čimboljše postreženi. Suša letos ni tako huda kakor lani. J. Bergant.

Izjava in protest

Spodaj podpisani odbor pri akciji za brezposelne in bedne Slovence in njih otroke podaja urednikom in dopisnikom slovenskih časopisov sledečo izjavo:

- 1. Odbor ne prosi v imenu političnih strank ali verskih sekt.
- 2. Odbor ne prosi zase, ne za korist tega ali onega časopisa, ne za oglaševanje te ali one politične ali verske skupine.
- 3. Odbor prosi v imenu bednih in brezposelnih bratov in sester vseh poklicev in prepričanj.
- 4. Odbor je šel na delo v znamenju človečanskega usmiljenja in dobre volje napram bednim in pozabljenim, katerih pomanjkanje in beda vpije do neba.
- 5. Odbor ne ukazuje in ne prepoveduje, odbor samo dela in prosi usmiljena srca, da pomagajo, kjer je pomoč potrebna.

Zato odbor ostro protestira proti vsakemu, ki hoče izrabljati akcijo v hudobne namene, podtikavati delo akcije osebi ali skupini, zapeljavati ljudi na napačna pota in domnevanja, ali zastavljati pot dobrodelnemu namenu, ki zavzema v delu in usmiljenju ves narod. Kdor daje, hvala mu; kdor ne more dati, pa bi rad, priznanje mu; kdor ima in neče dati, to je njegova stvar; a kdor se norčuje iz dela usmiljenja, — naj ga sodi narod sam. Naše delo je pošteno, pravično, plemenito in velikodušno. Kdor je bil že lačen in pozabljen, ta gotovo

upoštevati naš namen in smoter, kakor ga upošteva vsak, ki ima zdrav razum in pošteno mišljenje.

Za odbor za akcijo brezposelnih in bednih Slovencev, — Mrs. Anica Rogelj, zač. taj. P. S.: To je prva in zadnja izjava tega odbora. Cleveland, O., 8. aprila 1931.

SSPZ in velikonočna voščila

"Enakopravnost" z dne 1. aprila je imela na prvi strani v velikem okvirju sledeče voščilo:

"Celotnemu članstvu Slovenske svobodomiselne podpornke zveze širom Amerike želi uredništvo in upravništvo "Enakopravnosti" vesele velikonočne praznike."

"Enakopravnost" je glasilo SSPZ. Ko sem to čital, je prišlo predme vprašanje našega svobodomiselstva. Ali se omenjeno voščilo kaj razlikuje od voščila, ki ga je naslovilo na članstvo glasilo Kranjsko-slovensko katoliške jednote?

SSPZ., ki je nastala v krogu svobodomislicev okrog protiverskega "Glas Svobode", menda ne bo šla v enake toke, po katerih plavajo katoliške organizacije. In če v taka voščila pri "E." ne verjamejo, ako se ne nagibajo s svojimi simpatijami h klerikalcem, čemu potem velikonočna voščila članstvu svobodomiselne organizacije? — Član SSPZ.

Strahovi na Dolenjskem Na Kranjskem še mnogo ljudi verjame v strahove, kakor je razvidno iz sledeče notice, povzeta po Delavski Politiki z dne 25. marca.

Pri nekem kmetu v Polhovici na Dolenjskem je begal strah celin sedemnajst dni vso okolico. Vsako noč se je pojavil in če si ga ogovarjal in motil, ti je odgovarjal, da je sam hudič, in čevlje ti je metel v obraz. Strahoviti dnevi so bili to. Izslediti pa strahu niso mogli. Prišel je sam kaplan in več sto ljudi; končno so ugotovili po glasu, da je strah domači 16 letni pastir. V "Slovincu" se kaplan opravičuje, da ni blagoslovil hiše, ampak le rodbino, ki se je bala ter da sam ni veroval, da je pravi strah, ker ni bilo dokazano. Kaplan pravi, da je fanta treba dati duševno preiskati, če je zdrav ali pa samo hudoben. Duševno prav na višku pa menda vsi niso, ki v strahove verujejo in so v tem primeru bili v takem strahu in skrbi, kdaj se dokaže, da je res strah. Fant je moral v službo k drugemu posestniku, ker je prvega tako prestrašil, da bi bil kmalu obupal.

"Proletarec" je razširjen med najrazumejšimi čitatelji slovenskega tiska v Ameriki. Čitajte ga tudi vi.

Ako želite prevzeti zastopništvo "Proletarca", prodajati zanj knjige in mu nabirati oglase, pišite upravništvo za pojasnila.

Kila mi več ne kvari zabave "Zdaj ko sem se rešil kile in ne nosim več pasu, zopet uživam veselje na plesu. Mnoge napornosti — rav radostno prenašam ker so odpravljene vse zapreke. Nihče ne bi verjel kako sem bil oviran radi kile!"

Tako nam pišejo ljudje, ki so se rešili kile z uporabo STUART'S ADHESIF PLAPAO-PADS.

Mnoge zaprisežene izjave pričajo o uspehu, ki so ga dosegli ne da bi jim bilo treba za časa zdravljenja pustiti delo.

Plapao-pads se oprimejo telesa brez kakih obvez. So lahko uporabne, udobne in ekonomične. Priprajate se s poskusnim PLAPAO na naše stroške. Pošljite kupon še danes.

POSKUSNI "PLAPAO" IZVRŠITE ZASTONJI TAKOJI! Pošljite ta kupon še danes — Plapao Laboratories, Inc. 1915 Stuart Bldg., St. Louis, Mo. Pošljite mi TAKOJI poskusni PLAPAO in knjižico z opisom kile, brez kakih obveznosti zame sedaj ali v bodoče. Ime Naslov

Reports and Comments

Socialist Sidelights

Again the Socialists of Milwaukee have shown their strength in the last judicial and school board election. With two members elected on the school board, the socialist vote showed a surprising increase. Only by a record vote cast in the gold coast district and the large campaign in the open shops for Democratic and Republican candidates, who go under the name of non-partisans, were they able to keep the majority on the school board. There are now 7 Socialists and 8 Non-Partisans on the school board. The three judicial Socialist candidates ran a close second in Milwaukee, but lost considerably in the out-lying towns. This result should prompt us to spread Socialist and propaganda into our neighboring counties, cities and villages, to develop leaders and active Socialist agitators.

The most important victory was the election of Socialist mayor of Racine, comrade Swoboda. He is the fifth Socialist mayor who is at the head of municipal government of Wisconsin. Five Socialist mayors in Wisconsin is something to be proud of. It should urge us to work twice as hard as we have been doing in the past. Every Socialist should be a teacher and guide of Socialism to his fellow companions and workers. Let's organize new clubs, get new branches and sympathizers so that at the next election the capitalists will know of our success in leading the workers toward a different cycle in history.

Now is the time to talk Socialism to your fellow workers and they will listen to you. Be a defender of Socialism so that we shall soon be able to reap the fruit of our labor.

The English Division of branch No. 37 JSF Milwaukee will hold their regular meeting Friday evening April 17. Some very important discussions will be brought up so don't fail to be present. The meeting will begin promptly at 8 P. M. at Obloek's residence, located on the northwest

corner of S. 9th and West Mineral Sts. Invite your friends to this meeting.

On Sunday April 26 branch 37 JSF and its English Division will sponsor a program and dance at the S. S. Turner Hall. There will be dancing in the afternoon with music furnished by a red hot orchestra. In the evening, two performances on the stage will be produced. One of them a short one act drama, "What Price Coal", will be enacted by members of the English Division, and the other will be given by our Slovene comrades. Let's have a large attendance. Mothers and dads, bring the young folks along. The program is entertaining as well as educational. Everyone is assured of a good time. The price of admission is only 35c. Tony J. Kamniker Jr., Milwaukee, Wis.

"Darinka" in Detroit

On April 26 Slovenes of Detroit will have the opportunity of seeing the opera "Darinka" which will be presented by the Socialist Singing Society "Svoboda" of branch No. 114 JSF.

"Svoboda" has staged an operetta annually for the past 3 years. The first was "Rožmarin", followed last year by "Snuhači"; this year it is "Darinka". The cast is composed of eleven soloists, who will also sing duets, trios, and quartets, and will be supported by a large and strong chorus.

Director Berisig has worked hard and long to make "Darinka" a big hit with the Slovenes of Detroit. The stage director, Frank Nograšek, has also been a tireless worker. Last but not least the entire chorus who have attended rehearsals promptly and regularly to make "Darinka" a big success.

With us that day will be the Slovene Singing Society "Zarja" of Cleveland, a branch of Club No. 27 JSF — guests of "Svoboda" and will also be included in the program. Therefore

don't forget "Darinka" — date, April 26, — time, 3 P. M. — place, Workers Home on Ferry Ave.

On Sunday May 10, the English Speaking Sub-Branch of 114 JSF will hold another variety program at the Workers Home on Antillary and South Sts.

Our guest and main speaker for that day will be Comrade Anna P. Krasna of Johnstown, Pa. We have for a long time wanted to have her come to Detroit and have finally succeeded. The program will be exactly what it means Variety. So set May 10, aside and attend our Second Variety Program. The Commanders will furnish the music.

The Young Americans No. 564 SNPJ of Detroit will hold their first picnic on July 19, at Nine Mile and Ryan Rds. Ticket are on sale now at 25c in advance, 35c at the gate.

Accordingly don't forget the following dates: April 26—"Darinka", Svoboda Singing Society. May 10—Variety Program held by E. S. Sub-Branch No. 114 JSF and July 19—Young Americans first Picnic at Nine Mile and Ryan Roads.

William Travnik, Publicity Committee.

The Man for the Job

Aboard the downtown car little Reginald's mother was horrified when he suddenly choked and began to grow blue in the face.

The elderly man across the aisle sized up the situation in a second. He nonchalantly seized Reginald by the heels and held him aloft, upside down.

A quarter rolled from Reginald's mouth, and he was restored to normalcy.

"Oh, I thank you so much," said Reggie's mother. "Are you a doctor, sir?"

"Oh, no, madam," replied the elderly man. "I'm merely a collector of internal revenue."

Priredbe klubov J. S. Z. in drugih soc. organizacij

APRIL. POWER POINT, O. — Klub št. 9 JSZ bo imel dramsko priredbo in veselico 25. aprila.

MOON RUN, PA. — Dramska predstava in veselica kluba št. 175 v soboto 25. aprila.

MILWAUKEE, WIS. — Slovenski in angleški spored ter veselica kluba št. 37 JSZ. v nedeljo 26. aprila, S. S. Turn Hall. Sodeluje angleški (mladinski) odesk.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 26. aprila koncert "Save" v dvorani SNPJ.

DETROIT, MICH. — Operna predstava prv. zborna "Svoboda" odesk kluba št. 114 JSZ. v nedeljo 26. aprila v Slov. del. domu.

MILWAUKEE, WIS. — Prvomajska slavnost kluba št. 37 JSZ. v nedeljo 26. aprila v So. Side Turn dvorani.

CHICAGO, ILL. — Prvomajska slavnost kluba št. 1 v petek 1. maja v dvorani SNPJ.

CLEVELAND, O. — Prvomajska slavnost clevelandskih socialistov 1. maja v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

JOHNSTOWN, PA. — soboto 2. maja vprizori na prvomajski slavnosti klub št. 5 dramo "Njegov jubilej" v Slov. izob. domu.

FOREST CITY, PA. — Prvomajska proslava kluba št. 10 J. S. Z. v soboto večer 2. maja.

COLLINWOOD, O. — Priredba kluba št. 49 z vaudivilnim sporedom v nedeljo 3. maja v Slov. del. domu.

STRABANE, PA. — Prvomajska proslava kluba št. 118 JSZ. v soboto 2. maja v dvorani dr. št. 138 SNPJ.

BRIDGEPORT, O. — Dramska prireditev in veselica kluba št. 11 JSZ. v soboto 16. maja.

IMPERIAL, PA. — Veselica kluba št. 31 JSZ. v Slov. domu v soboto 9. maja.

BARBERTON, O. — Shod kluba št. 232 JSZ. v soboto večer 9. maja v dvorani dr. "Domovina" na Mulberry cesti.

GIRARD, O. — Prireditev v prid obiške konference JSZ. v soboto 23. maja v Slov. domu.

GIRARD, O. — Zborovanje obiške konference JSZ. v nedeljo 24. maja v Sibernskem domu.

GLENCOE, O. — Zborovanje vzhodnoobiške konference soc. klubov in društev Prosvetne matice JSZ. v soboto 30. maja na Spominjski dan.

CHICAGO, ILL. — V soboto 30. maja konferenca klubov in društev prosvetne matice za severni Illinois in Wisconsin v Lawndale Masonic Temple, So. Millard Ave. ter 23rd St. (Tajnik klubov prosimo, da nam sporoča datume svojih priredb, da jih uvrstimo v ta seznam.)

NAROČNIKI na "PROLETARCA" se dobe.

POSKUSITE pridobiti prijatelja ali znanca, da se naroči na ta list. Ako Vam Proletarec ugaja, in če smatrate, da je vreden, da ga delavci čitajo, tedaj skušajte storiti, kolikor morete, da se ga razširi.

ZA NEDOLOČEN ČAS

novi naročniki za četrt leta. Regularno ročnike 75c je \$1. Ako se te prilike v agitaciji poslužite, dobi Proletarec več stov novih naročnikov. Mnogi bodo potem, ker jim bo list ugajal, sami obnavljali naročnino, druge bodo obiskali agitatorji.

NIHČE, ako le ni v prevelikih gmotnih težkočah, vam ne bo odrekal naročiti se, ko mu pojasnite, da ga stane le 75c, pa bo dobival list tri mesece vsak teden.

"PROLETAREC" potrebuje več naročnikov, in delavci potrebujejo "Proletarca".

AGITATORJI NA DELU

Izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarca".

- Vse naročnine, ki jih pošljejo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so štete na bazi polletnih naročnin. Namreč agitator, ki pošlje eno celotno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.
- Poslali so: Anton Vičič, na agitaciji v La Salle, in okolici 50 1/2
- Jos. Snoy, na agitaciji v Penn. 34 1/2
- Anton Jankovich, Cleveland, O. 33
- Jacob Rozič, Milwaukee, Wis. 31
- Frank Novak, Oglesby, Ill. 11 1/2
- John Zornik, Detroit, Mich. 7
- John Plahtar, Niles, O. 4
- John Rak, Chicago, Ill. 4
- K. Erznovnik, Red Lodge, Mont. 3
- Anton Šular, Arma, Kans. 2
- Joseph Paulich, Delmont, Pa. 2
- John Kosin, Girard, O. 2
- Matt Mesec, Cleveland, O. 2
- John Jereb, Clarendon Hills, Ill. 2
- Anton Zaitz, Forest City, Pa. 2
- Anton Zidanšek, Farrell, Pa. 1
- Louis Bartol, Strabane, Pa. 1
- Steve Koren, Central City, Pa. 1
- Skupaj v tem izkazu (2 tedna) 193 1/2 polletnih naročnin. Prejšnji izkaz 181.

Kila mi več ne kvari zabave

ri zabave "Zdaj ko sem se rešil kile in ne nosim več pasu, zopet uživam veselje na plesu. Mnoge napornosti — rav radostno prenašam ker so odpravljene vse zapreke. Nihče ne bi verjel kako sem bil oviran radi kile!" Tako nam pišejo ljudje, ki so se rešili kile z uporabo STUART'S ADHESIF PLAPAO-PADS. Mnoge zaprisežene izjave pričajo o uspehu, ki so ga dosegli ne da bi jim bilo treba za časa zdravljenja pustiti delo. Plapao-pads se oprimejo telesa brez kakih obvez. So lahko uporabne, udobne in ekonomične. Priprajate se s poskusnim PLAPAO na naše stroške. Pošljite kupon še danes. POSKUSNI "PLAPAO" IZVRŠITE ZASTONJI TAKOJI! Pošljite ta kupon še danes — Plapao Laboratories, Inc. 1915 Stuart Bldg., St. Louis, Mo. Pošljite mi TAKOJI poskusni PLAPAO in knjižico z opisom kile, brez kakih obveznosti zame sedaj ali v bodoče. Ime Naslov

Just Published **NORMAN THOMAS'** challenging program for our democracy. He faces the facts candidly, suggests ways out of our economic depression, looks toward a better and more secure life for all. Read this new book today.

AMERICA'S WAY OUT

At Bookstores \$2.50 THE MACMILLAN COMPANY - NEW YORK

SUPPORT YOUR OWN BOOK STORE Order "AMERICA'S WAY OUT" By Norman Thomas POSTPAID \$2.50 from PROLETAREC BOOK STORE 3639 West 26th St. Chicago, Ill. Mail Orders Filled Promptly. Write for price list of other English Books.

ROMAN HOLIDAY A NOVEL by Upton Sinclair

AMERICA since the World War—the Roman republic after the destruction of Carthage—how much alike were they? History repeats itself; Luke Faber, the hero of this unusual tale, swings back and forth between the two civilizations, and cannot be sure which is real and which is a dream. Strikes and labor revolts, "red" conspiracies and deportations, farm problems, speculation and hard times, feminism, divorce and prohibition—is it Rome or is it America? A poignant love-story and a cutting social satire are woven into the pattern of this new-old adventure. PRICE \$2.50 Order from PROLETAREC 3639 W. 26th St. Chicago, Ill.

A JOB AT HOME

We certainly have no affection for Communism and dictatorship, but when Matthew Wool broadcasts a radio address declaring that the American Federation of Labor will lead in saving us from the Bolsheviks we are inclined to yawn. When that address is delivered under the auspices of the National Security League, a coalition of American Black Hundreds, we doubt the man's sincerity in behalf of democracy.

The general theme of this address was that Russia is a land of slave labor. Let us assume that this is true. Does any intelligent person believe that the bourgeois blackguards of the National Security League are interested in the emancipation of labor from slavery anywhere in the world? Certainly not. That gang of imperialist racketeers is one of the chief supporters of the suppression of Latin-American peoples and annexing them to American banks.

Moreover, the security racketeers include silk hats who are influential in determining labor policy in many of our feudal industries. Antifunion and company unions as they are, workers are coming under a serf status that is a near approach to forced labor. Given a brass check, they lose their identity as human being and are known, like prison inmates, by their number. Slaves of the machines, we have a big job in this country to awaken them to the perils of servitude that yawn for them.

Here is a job for all of us, Mr. Wool. We do not have to go beyond our frontiers to find slavery or slavens. The slavens will be found in the ranks of those under whose auspices you spoke and the slaves will be found in their industrial hells. When you turn to this job at home the National Security League will not ask you to speak for it. That crowd will damn you as it has damned us and condemnation from that quarter is an honor to those who really stand for labor's emancipation.—The New Leader.

WE SIDE WITH LAMONT

It seems as if we really have unemployment in this country. Secretary Lamont of the Department of Commerce has finally told us that, according to the special unemployment census, we had last January over six million unemployed in addition to the more than two, and close to three million people just without jobs but not classified, for some high reason, as jobless. Of course, if we should go by previous experience, Secretary Lamont's figures ought to be taken with much salt. Till but recently he specialized in being on the wrong side of the truth. He would deny that there was any unemployment to speak of when our streets were swarming with marching men out of work. Now that the Secretary says that we do have unemployment, we ought to think that there is none. In fact, President Green has come forth with the cheering news that unemployment has decreased in March by—if we quote him correctly—one hundredth part of one per cent or thereabouts. However, as between the two, and considering the facts as we know them, we shall side this time with the Secretary of Commerce.—J. B. S. Hardman in Advance.

Liberty and Democracy!

Well, Chicago has got rid of Thompson, and that is something. But not much. Thompson was so crazy that even his own leaders had deserted him. Nobody pretends that Cermak will make a good mayor except by comparative standards. Possibly he will make Chicago, like New York, a place where gangs are subservient to the political government or the political machine instead of virtually its master, as the Capone crowd has been. That will be about all.

Meanwhile the Chicago campaign was attended by bi-partisan collusion in keeping the Socialists off the ticket. All the reformers who claim to be horrified at the conditions in Chicago were quiet enough about this infamy. Circuit Court Judge Thomas Taylor ruled that the Board of Elections had no right to keep the Socialists off the ballot but that he would not compel them to print new ballots because he did not think "the fanciful rights of liberty" weighed against the cost of the printing. That's Chicago for you, and that's the American conception of liberty and democracy.—Norman Thomas.

Property of the People

This country, with its institutions, belongs to the people who inhabit it. Whenever they shall grow weary of the existing government, they can exercise their constitutional right of amending it or their revolutionary right to dismember or overthrow it.—Abraham Lincoln.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

In this month's number of Labor Age, Mr. A. J. Muste treats the subject of a third political party for the nation. He dismisses the Democratic and Republican parties as hopeless, insofar as the workers are concerned. He even means to say that Socialism thru a Labor Party may not reach its aim. To us it would seem that he seeks a dictatorship, but no he even passes up Communism, although he uses Russia as a measure by which he wishes us to be guided. Muste enumerates 6 standards upon which his Labor Party would be based and goes on to say if the Socialist Party were a more thorough-going one as it had been before the war under Debs, it might answer his specifications. Now, it is little use to lay too many plans, because sometimes even plans miscarry.—But there is use in working for a party such as ours with its fixed theories and if they aren't as they were before the war it's due to a change of the times. We had better recruit Mr. Muste into the Socialist ranks and have him and his group work towards the fulfillment of a realistic Socialist Party as it had been before the war. We too would like to build a strong fighting body but the beginning is always a humble one and as it grows it adds weight and power. Nothing is born to order. It must develop and that's particularly true of our party.

While in La Salle we met various people, among them our good old friend Leo Zevnik, who is the Slovene candidate for City Commissioner. People explained that the Slovenes are strong enough to elect Comrade Zevnik, if they wish to unite upon his candidacy. We certainly hope that they will. Comrade Zevnik is a man worthy of support, long in the community, and capable to represent our people.

The approaching spring concert of Sava is but a week hence. Have you folks near and around Chicago thought of perhaps a little drive, and a little entertainment and enjoyment? Sava will offer you the latter two on Sunday April 26. We hope to have good weather and a audience for we feel assured that the concert will be very good.

We want a larger number of Chicago's young folks to interest themselves in the work of the English Division of our Socialist Club. If the boys and girls are desirous of knowledge, this club can serve as their school for economics. Many interesting lessons can be drawn from the book of life.

IMPORTANT NOTES

All members of the English Division of branch No. 5 JSF Johnstown, are requested to be present at the next regular monthly meeting. The meeting will be held at the Franklin Boro Hall Sunday April 19, beginning promptly at two o'clock. Don't be late!!

Our May Day Celebration will be held Saturday May 2, at the Franklin Boro Hall. A program of speakers, recitations, plays and dancing, is being arranged by a committee. A one act drama entitled "His Jubilee" will be played in Slovene, while in English a short comedy "Hans von Smash" will be produced. Following the program, a good orchestra will play for dancing. Everyone is cordially invited to attend.
Frances Langerhoic, Johnstown, Pa.

Wives Outlive Their Husbands

The average American woman has six chances out of 10 of being left a widow, while her husband has but four chances out of 10 of being a widower. That is the conclusion of officials of insurance companies whose duty it is to reduce the chances of life to figures, says Popular Science Monthly. It is explained by the tendency of American men to marry late in life, and choose wives younger than themselves.

MORE ENGLISH ARTICLES ON PAGE 7.

Our Doings Here and There

By John Rak.

Sava, the singing chorus of branch No. 1 JSF., invites the Slovenes of Chicago to their concert to be held Sunday April 26 at the SNPJ Hall. Their program is one of the finest they have ever put on the stage. With a number of selections by the chorus, a duet, octet and quintet, the program concludes with a short English peretta. All singers have worked strenuously at past rehearsals and will undoubtedly prove that their work was not in vain. Tickets can be purchased from any member of the chorus or branch and at the office of Proletarec.

Another important event that will take place is the annual May Day celebration of branch No. 1 JSF. The program will consist of two speakers, one in English, a few selections by the chorus Sava, two recitations and ending with a one act drama. Following the program there will be dancing with music furnished by the Serbian comrades of branch No. 20 JSF. Admission tickets are 35c.

Have you noticed the sub-diggers column in the past weeks? The reports published show that our go-getters have been able to keep the figures well above the hundred mark. This week again the solicitors show good results for two weeks work. Let's all help and give Proletarec a wider circulation.

The May Day issue of Proletarec is another thing of vital importance. It will contain many interesting contributions by well known Slovene writers. Proletarec is the only Slovene Socialist Newspaper. This publication works for the interest of the working class since it was established in 1906. Have

your friends and neighbors subscribe for this special May-day issue.

The regular meeting of the English Division of branch No. 1 JSF Chicago, was fairly attended. A discussion followed the short talks on various subjects that was presented by its members. Watch for the next announcement of our regular meeting.

Immunities in the Volstead Area

At the University of Michigan they padlocked some fraternity houses where liquor was found, and at the University of Minnesota they expelled two students, suspended a few more, and imposed minor punishments on the others concerned in one way or another in the farm school bootlegging operations. None of the student lawbreakers was sentenced to prison, though in Michigan a life sentence has been given for a pint of gin and Minnesota is where Volstead came from.

Of course, no one in his senses would recommend imprisonment in these campus cases. To the extent that disciplinary action was called for, the college authorities could and did take adequate steps to punish the guilty and perhaps to prevent a repetition of the incidents as well. Nothing more was required and nothing more is expected.

However, the fact that none of the students was indicted or tried is significant. Had they been day laborers, their fate might well have been different. They might now be doing time in the county jail if not in Leavenworth. Here is a nice illustration of the fact that prohibition is class legislation. The educated, the wealthy, the influential, need have no fear of the consequences of their lawbreaking. The law was not intended to inhibit them. Its punishments are for the poor and obscure.—
The Chicago Tribune.

CHICAGO'S ATAVISM TO THE DARK AGES

By Henry Ducl

On December 28, 1930, a duly called and constituted convention of the Socialist Party of Chicago was held at the Workmen's Circle Lyceum, in Chicago. At this convention candidates were nominated and Platform adopted for the Municipal election of April 7, 1931. These candidates were John M. Collins for Mayor, Clarence Senior for City Clerk, Hyman Schneid for City Treasurer, and Morris A. Gold for Municipal Court Judge.

On February 26, 1931, well within the election statute, a Certificate of Nomination, properly drawn and complying with the statute in every respect, was filed with the Board of Election Commissioners. This Certificate, which notified the Board officially of the nominations was sufficient, under the election laws of Illinois, to compel the Board to place the names of the Socialist candidates upon the ballot.

As soon as the Certificate had been filed the attorneys for the Republican and Democratic parties filed objections to it, which were based upon flimsy technical grounds. A perfunctory and framed hearing was held before the "Board" (consisting of two Democratic and one Republican politicians, appointed by their party chiefs) at which the Socialist Party lawyers refuted every objection to the nominations. Despite this, the "Board" summarily ruled the Socialist Party and all other parties, save the Republican and Democratic off the ballot.

Under the election laws, the actions of this "Board" were apparently non-reviewable. The Socialist lawyers, knowing that under the Illinois Constitution such a law was invalid, appealed to a Judge of the Circuit Court, Thomas Taylor by name, to grant a writ of Mandamus compelling the Board of Election Commissioners to correct their error and place the Socialist candidates upon the ballot. This Judge ruled, that although the Socialist candidates had a perfect right, under the law, to be on the ballot, he considered their right as "the fanciful rights of liberty" in comparison to compelling the Election Board to spend a few thousand dollars to reprint illegal ballots.

Thus our sweet Democracy been poisoned in the second largest city of our country. The Socialists had no choice, in this election, but to write the names of their candidates upon the ballot. However, our capitalist opponents have not heard our last word in the matter, and we will not cease with the closing of the polls on election day.

Would Tax Incomes for Unemployment Indemnity

With a mass petition building demand for unemployment indemnity throughout the state of Pennsylvania, and a public hearing scheduled in legislative committee on the Socialist bill for out of work insurance, Darlington Hoopes, Socialist, has introduced a state income tax law to raise the commonwealth's share of the indemnity from a tax on all incomes over \$5,000 a year.

The bill proposes a graduated tax, beginning with 2% of the first thousand dollars of taxable income and running up to 10% of all amounts over fifty thousand of personal income and up to 7% of all undistributed corporate income in excess of seven thousand dollars.

Not only would all residents be subject to this tax but all rent, interest and profit derived by non-residents from property within the state would also be subject.

Socialist Bill Would Tax Utilities' Real Estate

Real Estate holdings of public utilities in Pennsylvania, exempt from taxation of local governments since 1844, would again be taxable under a bill introduced in the legislature by Darlington Hoopes, Socialist of Reading.

Socialists Gain Control of Stockholm City Council

The Socialists of Stockholm, Sweden, have gained control of the city council in municipal elections held recently, taking nine seats from other parties. They now have 60 seats, compared with 40 for other parties. The Socialist vote increased from 65,000 in 1927 to 100,500 in the present election.

Stickers for Unemployment Insurance Promotion Ready

A striking advertisement for unemployment insurance, printed in deep black against a rich blue background, has been prepared by National Headquarters. It is 2 1/4" x 3 1/4", gummed on the side, and will be sent postpaid for \$1.50 a thousand. Send orders to National Headquarters, Socialist Party, 2653 Washington Blvd., Chicago.

Sheet Music of "The International" Printed for Bands

TRAIL OF THE LONESOME PINE

